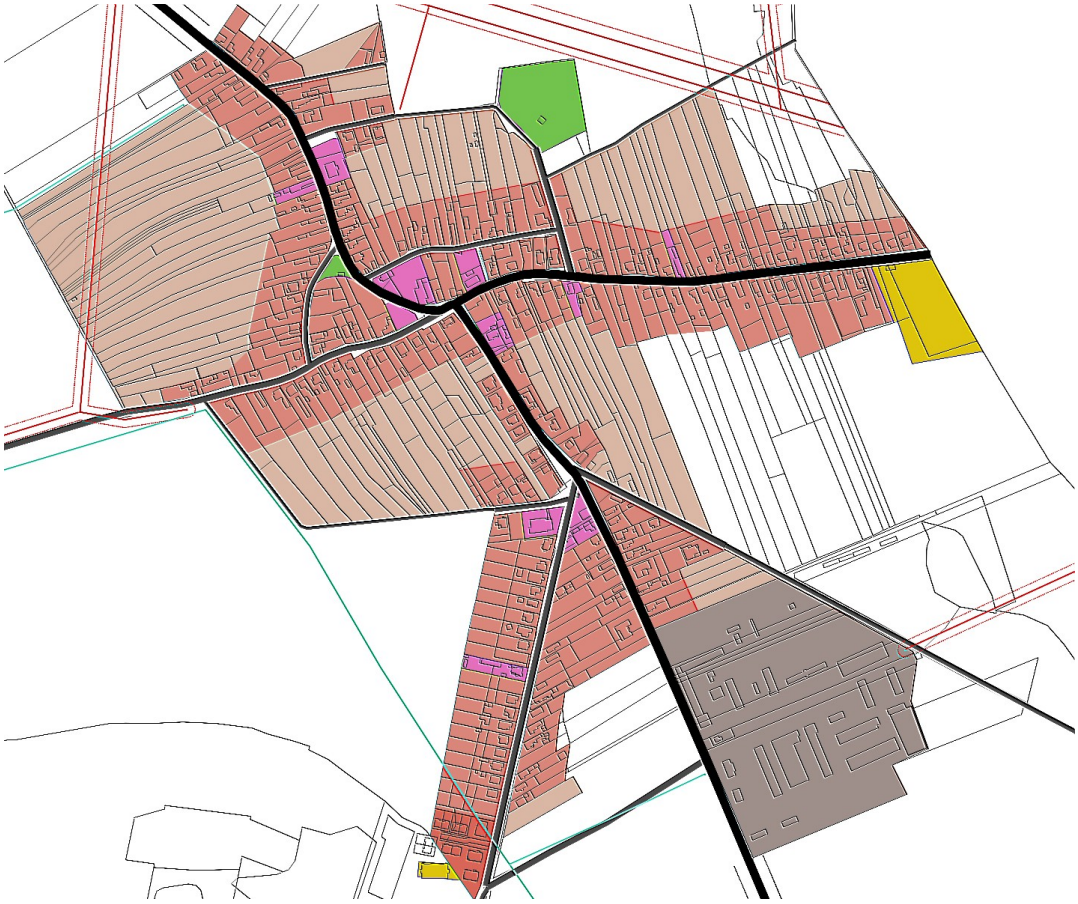

PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO
ROZVOJA A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE
MAD

NA ROKY
2021 – 2027

Názov	**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Mad na roky 2021 – 2027**
Územné vymedzenie	Obec Mad, okres Dunajská Streda, Trnavský kraj
ÚPN-O schválený	áno
Dátum schválenia	2021
Dátum platnosti	do 31. 12. 2027
Verzia	1.0
Publikovaný verejne	www.obecmad.sk
Forma spracovania	s pomocou externých expertov
Riadenie procesu spracovania	garant + koordinátor
Obdobie spracovania	december 2020 - január 2021
Financovanie	z vlastných zdrojov obce

Obsah

1. Úvod 5
1.1 Základné východiská tvorby programového dokumentu.....5
1.2 Proces a metodika tvorby programového dokumentu.....9

2. Analytická časť.....14
2.1 Zhodnotenie implementácie doterajšej stratégie a realizovaných projektov.....14
2.2 Analýza vnútorného prostredia 16
2.2.1 Základná charakteristika obce
2.2.2 História obce
2.2.3 Obyvateľstvo a demografická situácia
2.2.4 Trh práce a sociálna situácia
2.2.5 Hospodárska základňa
2.2.6 Rekreácia a šport
2.2.7 Občianska vybavenosť
2.2.8 Kultúra, spoločenské aktivity a neziskový sektor
2.2.9 Bývanie a bytový fond
2.2.10 Dopravná a technická infraštruktúra
2.2.11 Prírodné podmienky a životné prostredie
2.2.12 Štruktúra samosprávy a hospodárenie obce
2.2.13 Analýza silných stránok a slabých stránok územia
2.3 Analýza vonkajšieho prostredia.....34
2.3.1 Analýza regionálnych vzťahov a väzieb
2.3.2 Analýza hlavných vonkajších faktorov rozvoja a ich vplyvu
2.4 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja.....37
2.5 SWOT analýza.....37
2.6 Analýza problémov, možných rizík, výziev.....40
2.7 Prognóza budúceho vývoja a identifikácia východísk.....42

3. Strategická časť 43
3.1 Strategická vízia.....43
3.2 Štruktúra priorít a opis stratégie.....43
3.3 Prehľad cieľov stratégie a ich hierarchie 45

4. Programová časť 47
4.1 Návrh opatrení a aktivít.....47
4.2 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť A.....51
4.3 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť B.....57
4.4 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť C.....62

5. Realizačná časť 65
5.1 Organizačné a inštitucionálne zabezpečenie implementácie 65

5.2 Časový harmonogram implementácie.....66
5.3 Systém monitorovania a hodnotenia napĺňania programového dokumentu.....66
5.4 Riziká implementácie a ich prevencia.....69
5.5 Komunikačná stratégia.....69

6. Finančná časť 71
6.1 Finančné zabezpečenie realizácie.....71
6.2 Finančný plán.....73

7. Záver 77

8. Prílohy 78
8.1 Zoznam informačných zdrojov a východiskových dokumentov.....78
8.2 Zoznam použitých skratiek.....79

1. Úvod

1.1 Základné východiská tvorby programového dokumentu

Inštitucionálne a legislatívne východiská tvorby programového dokumentu

Úlohy a kompetencie obcí pri uskutočňovaní podpory regionálneho rozvoja vyplývajú obciam zo Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky a zo Zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej len „program rozvoja“ alebo PHRSR) má charakter strategického, t. j. strednodobého až dlhodobého rozvojového dokumentu. Plánovací horizont strategickej časti programu rozvoja obce Mad sa ťažiskovo týka programovacieho obdobia 2021 - 2027, s výhľadovým horizontom do roku 2030.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako dokument zastrešujúci rozvojovú politiku na miestnej úrovni

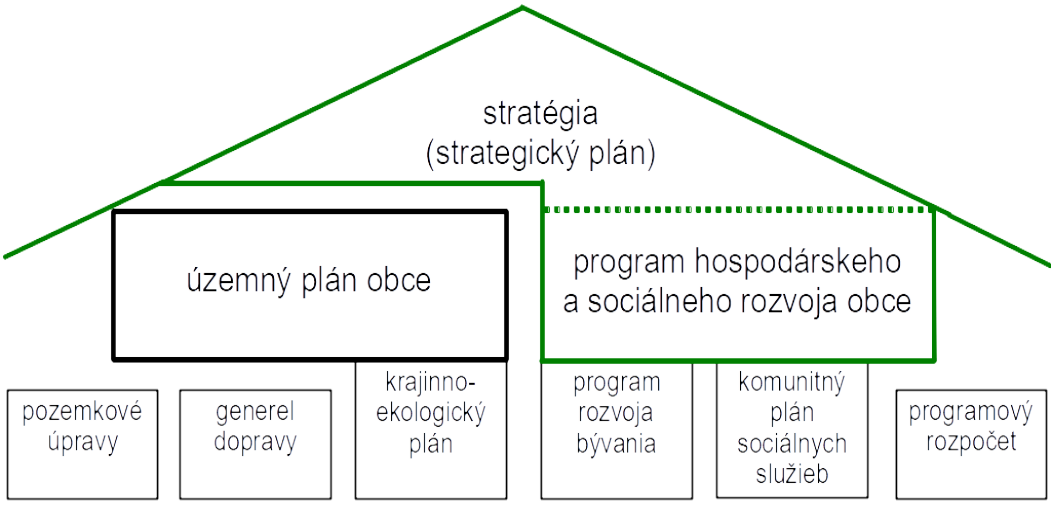

Zdroj: Coplák, J. Miestne strategické plánovanie a jeho väzby s územným plánovaním. Habilitačná práca. - Bratislava : FA STU, 2013

Program rozvoja je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto jeho úlohou je zastrešovať ostatné plánovacie dokumenty a odvetvové koncepcie spracované na miestnej úrovni. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj keď ide o komplexný dokument, jeho cieľom nie je vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie. Podstatou je z množstva problémov a problémových okruhov identifikovať tie, ktoré sú v danom prostredí kritické. Za účelom dosiahnutia čo najvyššej efektivity a reálnosti cieľov sústreďuje zdroje na niekoľko prioritných cieľov, resp. prioritných oblastí rozvoja.

Dlhší plánovací horizont znamená veľkú mieru neistoty a rizika, ktoré nemožno vopred predvídať s dostatočnou presnosťou. Preto má program rozvoja charakter otvorenej, flexibilnej koncepcie, schopnej reagovať na aktuálne zmeny východiskových podmienok. Aby bol program rozvoja skutočne živým dokumentom, musí byť permanentne aktualizovaný.

Z právneho hľadiska je dokumentom koordinačným, ktorý nemá charakter všeobecne záväzného predpisu. Zámery obsiahnuté v tomto dokumente sú záväzné len pre obstarávateľa v rovine morálneho a politického záväzku, daného schválením dokumentu v obecnom zastupiteľstve. Ostatné fyzické a právnické osoby sú programom viazané len do tej miery, s ktorou sami vyslovili súhlas.

Výlučné kompetencie pri obstarávaní programu má obec a jej výkonné orgány. Na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky, získali obce na úseku regionálneho rozvoja právomoc vypracúvať program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (čl. I., § 2). Obecné zastupiteľstvo program rozvoja schvaľuje, rovnako ako aj aktualizácie tohto dokumentu.

Obsah programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je legislatívne vymedzený Zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov v §8 nasledovne:

(1) Program rozvoja obce vytvorený v partnerstve

a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,

d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a

e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Programový dokument a jeho implementácia je výsledkom spolupráce najvýznamnejších miestnych aktérov s externými expertmi. Zo strany samosprávneho orgánu je ním obecné zastupiteľstvo s jeho poradnými orgánmi - odbornými komisiami, ako aj starosta a odborní pracovníci obecného úradu. Zo strany súkromného sektora sú relevantnými partnermi miestne podnikateľské subjekty. Potenciálnym parterom je verejnosť a miestne neziskové organizácie, občianske združenia. Podrobnejšie informácie o organizačnom a inštitucionálnom zabezpečení implementácie sú v kap. 5.1.

Dôvod potreby spracovania programového dokumentu pre obec

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je nositeľom rozvojovej politiky obce, predstáv jej vedenia a obyvateľov o smerovaní rozvoja obce. Obec Mad vypracovaním programu rozvoja dáva najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj obce. V podobe tohto dokumentu získava nástroj na aktívne riadenie rozvoja, založené na iniciovaní potrebných a žiaducich zmien. Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní obci realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na náhlych, nekoordinovaných rozhodnutiach.

Vypracovaním programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obec napĺňa jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie – princíp programovania. Súčasne tak zvýši svoje šance získať finančnú podporu na realizáciu projektov zo štrukturálnych fondov, keďže obec v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov musí preukázať súlad zamýšľaného projektu s regionálnymi stratégiami i miestnou stratégiou, ktorú reprezentuje program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Definícia územia pre spracovanie programového dokumentu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa spracúva pre obec Mad, ktorá leží v Trnavskom kraji, v okrese Dunajská Streda. Administratívne územie obce je definované jej katastrálnym územím, zobrazenom na mapke:

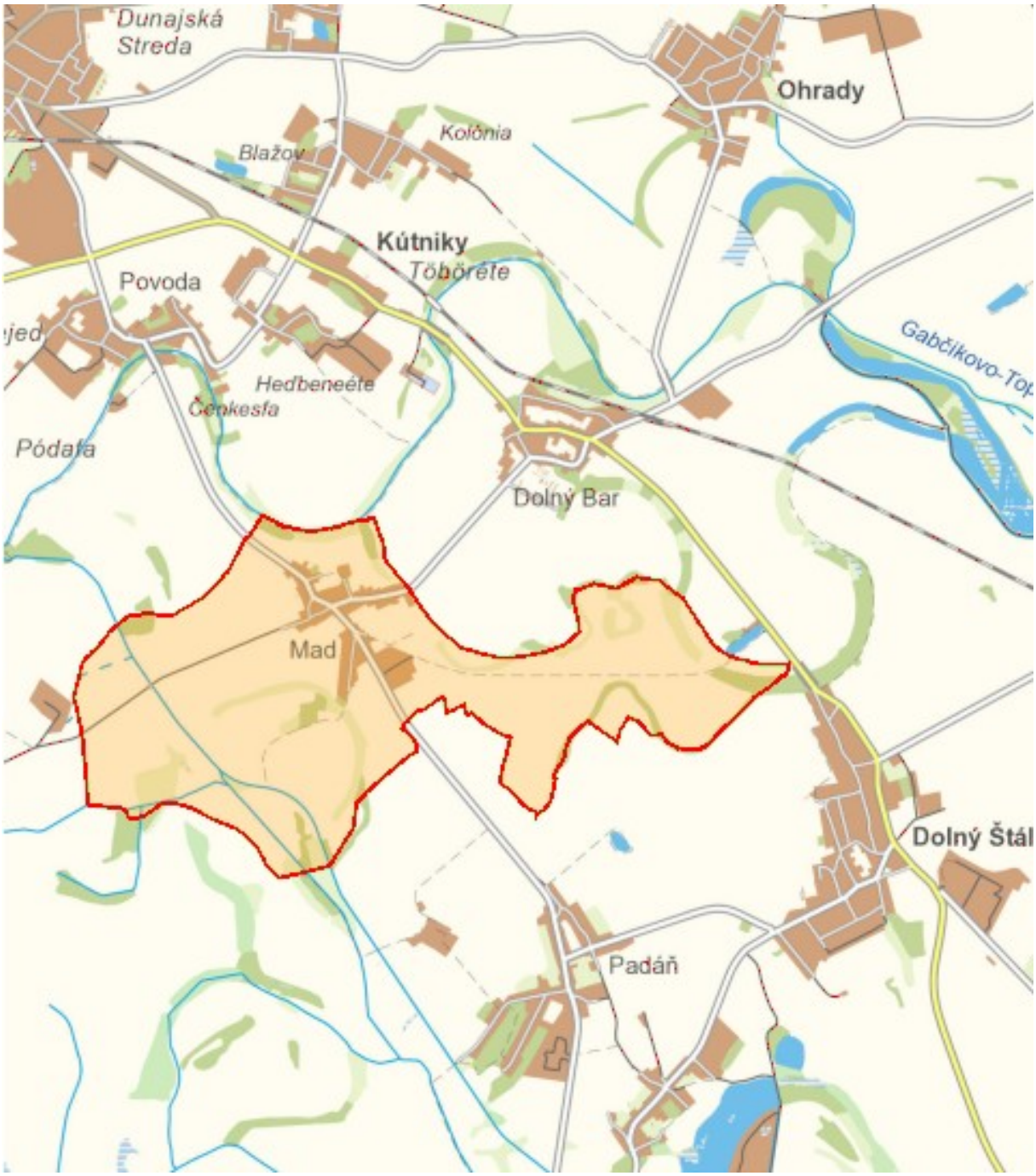

Zdroj: ZBGIS

Väzby na nadradené programové a strategické dokumenty

Pri spracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Mad sa prihliadalo na to, aby ciele a opatrenia stanovené v tomto dokumente boli v súlade s nadradenými programovými dokumentmi regionálneho rozvoja – predovšetkým s Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2016 – 2020. Na úrovni samosprávneho kraja sú spracované aj viaceré odvetvové stratégie. V súčasnosti má samosprávny kraj spracované programové dokumenty na

programové obdobie do roku 2020. Programové dokumenty na nové programové obdobie sa v súčasnosti pripravujú.

V oblasti územného rozvoja je relevantným strategickým dokumentom Územný plán regiónu Trnavského samosprávneho kraja.

Strategický dokument miestnej úrovne by ďalej mal nadväzovať na stratégie a koncepcie celoštátnej úrovne, rámcové dokumenty pre čerpanie fondov EÚ, ako aj stratégie EÚ a medzinárodné dohody (napr. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj). Stručný prehľad relevantných koncepčných dokumentov je uvedený v kap. 8.1.

Sústava základných programových dokumentov na podporu regionálneho rozvoja v SR

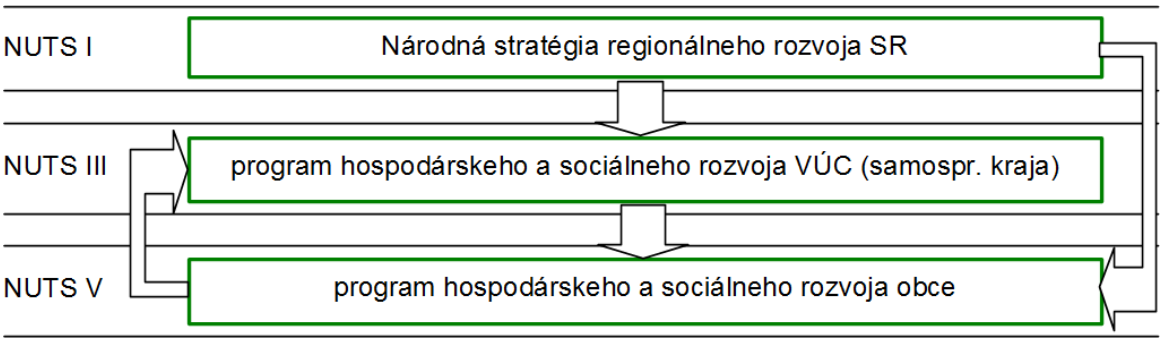

Zdroj: vlastné spracovanie

1.2 Proces a metodika tvorby programového dokumentu

Metodika

Súčasťou tohto dokumentu je stručný opis metodiky a procesu tvorby programu rozvoja obce. Cieľom je uľahčiť spravovanie a ďalšiu modifikáciu dokumentu a umožniť lepšie pochopenie princípov strategického plánovania smerom k širšej verejnosti, predovšetkým spolutvorcom a užívateľom plánu. Predpokladá sa, že po ukončení etapy prípravy programu ho jeho užívatelia budú sami prispôsobovať meniacim sa podmienkam. Pri rešpektovaní metodických postupov by nemalo dôjsť k narušeniu konzistentnosti myšlienok obsiahnutých v dokumente.

Dokument bol vypracovaný v súlade s novou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja.

Metodiku koncipoval Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu v roku 2020. Taktiež je v súlade s predchádzajúcou Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC z roku 2015. Pri usmerňovaní plánovacieho procesu a spracovaní dokumentu boli aplikované metodické postupy vyvinuté v rámci viacerých výskumných projektov (projekt APVT Metodika tvorby strategického rozvojového plánu obce) a ďalších domácich a zahraničných metodík strategického plánovania na komunálnej úrovni (p. metodické podklady – kap. 8.1).

Proces tvorby programového dokumentu

Proces tvorby programu rozvoja obce tvoria tri hlavné etapy:

- analýzy
- tvorba stratégie
- operatívne plánovanie (programovanie) – tvorba programovej, realizačnej a finančnej časti

Pred začatím prác na samotnom programovom dokumente by sa mali uskutočniť úvodné činnosti:

- identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác
- prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie

Následne sa realizovala etapa spracovania analýz a z týchto analýz vychádzajúcich syntéz. Informácie pre analýzy poskytla obec, ďalšie informácie boli získané priamymi prieskumami v teréne, diskusiami s predstaviteľmi obce. Informácie pre analýzy regionálneho kontextu sme čerpali z rozvojových dokumentov regionálnej úrovne.

Analýzy, podobne ako aj samotná rozvojová stratégia, sa sústreďovali len na rozhodujúce faktory a kľúčové prvky. Preto sú kvalitatívne hodnotenia uprednostnené pred kvantitou vstupných dát. Úlohou analýz je poskytnúť odpoveď na otázku, „kde sa obec v súčasnosti nachádza“.

Ďalším krokom v rámci spracovania analýz bola syntéza parciálnych analýz použitím štandardnej metódy strategického plánovania – SWOT analýzy. Výsledkom bola strategická diagnostika obce, nevyhnutná pre stanovenie rozvojových cieľov.

Ďalšou etapou programového dokumentu je tvorba stratégie, pozostávajúca zo strategickej vízie, podrobnejšie definovanej vo forme sústavy strategických cieľov. Možno ju rozdeliť do dvoch čiastkových etáp, resp. fáz:

- stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR
- návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov

V etape operatívneho plánovania (programovania) boli stanovené konkrétne opatrenia, aktivity a rámcové projekty – akčné plány, ktoré majú viesť k naplneniu vízie a dlhodobých cieľov. To znamená, že pokiaľ predmetom stanovenia rozvojovej stratégie bolo zodpovedať otázku „kde chceme byť?“, tak akčné plány majú povedať „ako sa tam dostaneme“. Súčasťou tejto etapy je aj nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania programového dokumentu. Samotný proces spracovania PHRSR ukončuje jeho prerokovanie a schvaľovanie.

Harmonogram spracovania PHRSR

Termín (2020-21)	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Postup spracovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

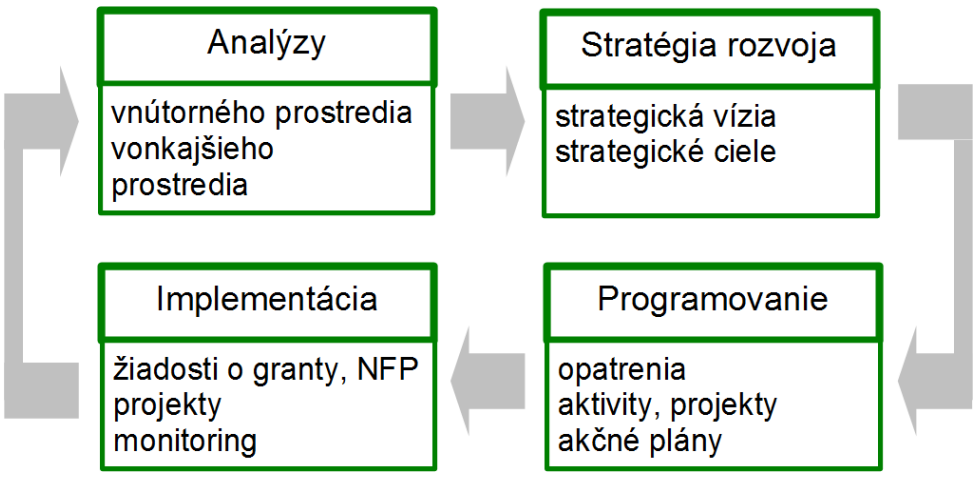

Zdroj: vlastné spracovanie

Program rozvoja obce má hierarchickú štruktúru, ktorá smeruje od všeobecného ku konkrétnemu, resp. od celkového k špecifickému. Hierarchia začína globálnym cieľom strategickej vízie, pokračuje strategickými cieľmi rozdelenými podľa prioritných oblastí a uzatvára ju sústava opatrení, projektov a aktivít. Hierarchické usporiadanie znamená aj rozdielne časové horizonty. Program rozvoja obce je teda integrovaným plánovacím dokumentom (preto sa používa označenie „program“ a nie „plán“) zahŕňajúcim strategickú časť, ktorú tvoria dlhodobejšie ciele a programovú časť – opatrenia, aktivity a projekty realizovateľné v kratšom období.

Princíp hierarchickej štruktúry programu rozvoja obce

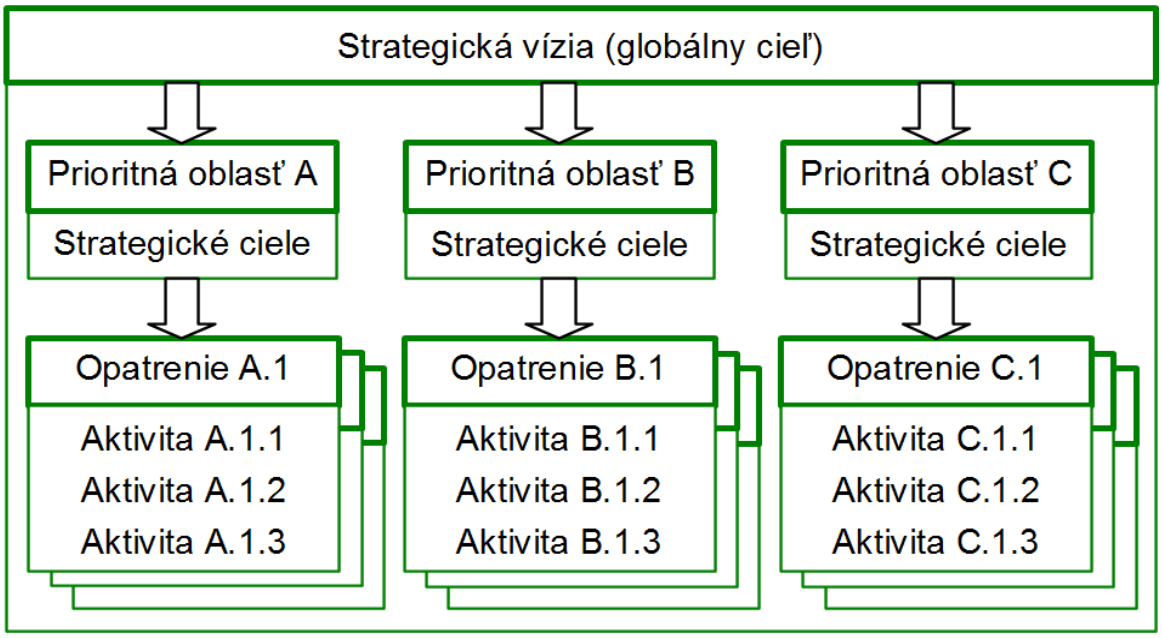

Zdroj: Coplák, J. Miestne strategické plánovanie a jeho väzby s územným plánovaním. Habilitačná práca. - Bratislava : FA STU, 2013

2. Analytická časť

Analytická časť pozostáva z komplexnej situačnej analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia. Je štruktúrovaná podľa hlavných oblastí života obce a funkčných subsystémov. Okrem analýz samotnej obce bolo treba väčšiu pozornosť venovať analýzam externého prostredia, s cieľom identifikovať konkurenčné aktivity v regióne i možnosti ďalšej spolupráce s okolitými obcami. Na základe situačnej analýzy boli identifikované kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja.

Pre spracovanie analytickej časti boli okrem informačných zdrojov uvedených v kap. 8.1 použité súbory dát, ktoré poskytla obec a dáta zverejňované Štatistickým úradom SR. Ďalšie informácie boli získané priamymi prieskumami v teréne, miestnym zisťovaním, diskusiami s predstaviteľmi obce. Informácie pre analýzy regionálneho kontextu sme čerpali z rozvojových dokumentov regionálnej úrovne.

Analýzy technického vybavenia, urbanistickej štruktúry a bytového fondu sú v programe rozvoja sumarizované len v skrátenej podobe, vzhľadom k tomu, že technické detaily sú podrobnejšie popísané v aktuálnej územnoplánovacej dokumentácii obce.

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Bývanie	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Školstvo a vzdelávanie	obec	–
Zdravotníctvo	–	–
Sociálna starostlivosť	obec	–
Ekonomická situácia	obec	–
Životné prostredie	MŽP SR	www.enviroportal.sk

2.1 Zhodnotenie implementácie doterajšej stratégie a realizovaných projektov

Obec pristupuje koncepčne k usmerňovaniu svojho rozvoja na základe územného plánu obce a programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce. Doterajší program rozvoja bol vypracovaný na obdobie rokov 2014 - 2020. Predchádzajúci dokument pochádzal z roku 2007, bol spracovaný na obdobie do roku 2015.

Z hodnotenia plnenia doterajšieho programu rozvoja obce vyplynulo, že rozvojová stratégia obce je v zásade naďalej aktuálna. V uplynulom období boli čiastočne alebo úplne realizované viaceré kľúčové projekty / aktivity, navrhované v doterajšom programe rozvoja.

Ex-post hodnotenie doterajšieho programu rozvoja – zoznam realizovaných a čiastočne realizovaných projektov

Č.	Názov aktivity / projektu	Rok začatia	Rok ukonč.	Ukazovateľ splnenia	Náklady v EUR	Zdroje
1.1	Rekonštrukcia obecných budov - spoločenské priestory					externé zdroje
1.3	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu			splnené		externé zdroje
2.1	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov			splnené na 90%		externé zdroje
2.3	Rozšírenie kamerového systému v obci			splnené		externé zdroje
2.4	Revitalizácia budovy základnej školy			splnené		externé zdroje
2.6	Revitalizácia budovy materskej školy - zateplenie budovy, rozšírenie kapacity			splnené		externé zdroje
3.3	Vytvorenie zberného dvora na zber a triedenie separovaného odpadu			splnené		externé zdroje
4.3	Využívanie medzinárodnej spolupráce			splnené		

Okrem toho sa uskutočnili, resp. sú aktuálne v realizácii ďalšie investičné projekty, ktoré neboli zahrnuté v návrhu PHRSR:

- vybudovanie viacúčelového ihriska
- zabezpečovanie opatrovateľskej služby
- rekonštrukcia verejného osvetlenia
- iluminácia kostolov

Do nového programu rozvoja bolo z predchádzajúceho dokumentu prevzatých viacero navrhovaných aktivít a projektov, pričom boli modifikované podľa aktuálnej situácie. Výsledný dokument bol z obsahového a procesného hľadiska obstarania prispôsobený požiadavkám novej metodiky.

2.2 Analýza vnútorného prostredia

2.2.1 Základná charakteristika obce

Obec Mad leží v Trnavskom kraji, v okrese Dunajská Streda, v centrálnej časti Žitného ostrova, na jeho staršom štvrtohornom jadre, 6 km juhovýchodne od okresného mesta. Ďalšími najbližšími mestami sú Gabčíkovo (11 km) a Veľký Meder (17 km). Územie je odlesnené a intenzívne poľnohospodársky využívané. Katastrálne územie obce Mad má výmeru 771,5 ha. Hustota osídlenia dosahuje 74 obyvateľov na km^2, čo je výrazne pod úrovňou celoštátneho priemeru (110 obyv./ km^2). Katastrálne územie obce hraničí s nasledujúcimi katastrálnymi územiami:

- na severe s k.ú. Pódafa (časť obce Povoda), k.ú. Heďbeneéte (časť obce Kútniky)
- na východe s k.ú. Dolný Bar, k.ú. Horný Štál (časť obce Dolný Štál)
- na juhu s k.ú. Padáň, k.ú. Vrakúň
- na západe s k.ú. Nekyje na Ostrove (časť obce Vrakúň)

Katastrálne územie na kratších úsekoch ohraničujú lesné pásy v terénnych depresiách bývalých riečnych ramien (rašelinísk) a s k.ú. Pódafa aj kanál Gabčíkovo - Topoľníky. Zastavané územie zahŕňa zastavané pozemky s priľahlými záhradami, vrátane hospodárskeho dvora. Je celistvé a vymedzené hranicami stanovenými k 1.1.1990.

2.2.2 História obce a pamiatky

Historický vývoj

Obec je doložená v roku 1254 ako Malý Mad, neskôr ako Veľký Mad. Osady sa v druhej polovici 16. storočia zlúčili. V roku 1576 sa Malý Mad spomína ako osada v chotári Veľký Mad. Názov obce je doložený z roku 1254-1255 ako Mod, z roku 1260 ako Mod, Nagmod, z roku 1299 ako Felmod, Kysmod, z roku 1786 akko Mad, maďarsky Mád, Nagymád. Obec patrila zemianskym rodinám, od 16. storočia Dóczyovcom a iným. V roku 1828 mala 88 domov a 634 obyvateľov. V rokoch 1938-1945 obec bola pripojená k Maďarsku. Obyvatelia za I. ČSR i v súčasnosti pracujú prevažne v poľnohospodárstve. V močaristých miestach pri osade trhali tŕstie a robili z neho lyko na viazanie viníc. V roku 1960 pripojili obec k Dolnému Baru. Neskôr sa odčlenila.

Kultúrno-historické pamiatky

Na území obce Mad sa nenachádzajú nehnuteľné národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF). Nachádzajú sa tu však architektonické pamiatky a solitéry s historickými a kultúrnymi hodnotami (podľa údajov Krajského pamiatkového úradu Trnava):

- **Kostol reformovanej cirkvi** (klasicistický objekt z roku 1788, postavený na mieste staršieho dreveného kostola, obnovený v roku 1925. Jednoloďová stavba s polygonálnym uzáverom a predstavanou vežou, krytou cibuľovou strechou. Fasády lode členia polkruhovo ukončené okná so šambránami, nárožia celého objektu zvýrazňujú kanelované pilastre s rímsovými hlavicami. Veža je členená kordónovými rímsami a korunnou rímsou s kruhovými terčíkmi.)
- **Rímskokatolícky kostol sv. Jána Nepomuckého** (neoklasicistický objekt z r. 1869, prestavaný po r. 1945. Jednoloďová stavba s polkruhovým uzáverom, zaklenutým konchou, so vstavanou vežou ukončenou trojuholníkovými štítmi a ihlanovou strechou. Nárožia hlavnej fasády lemujú lizény s prevýšením v tvare štvorhranných vežičiek. Segmentovo ukončený vstupný otvor na priečelí je lemovaný pilastrami. Bočné fasády sú hladké, členené polkruhovo ukončenými oknami, soklom a korunnou rímsou.)
- **socha Panny Márie a sv. Jána Nepomuckého** (kamenná, pravdepodobne z konca 19. storočia. Stupňovitá drobná neogotická architektúra s ústrednou nikou so sochou sv. Jána Nepomuckého. Vo vrchole je postavená socha Panny Márie, v spodnej časti je vsadená kamenná nápisová tabuľa s vrytým nápisom a datovaním obnovy v r. 1911.)
- **kamenný kríž (pred r. k. kostolom, z r. 1885**. Kamenný kríž s kovovým korpusom Ukrižovaného Krista a s vyrytým titulom v hornej časti vertikálneho ramena kríža, osadený na vysokom, odstupňovanom štvorbokom podstavci. V hornej časti podstavca pod krížom v plytkej nike reliéf Bolestnej Panny Márie, v spodnej časti podstavca vrytý nápis s datovaním – 1885.)
- **socha sv. Jána Nepomuckého** (pred r. k. kostolom, z r. 2018; socha svätca na štvorbokom podstavci, na čelnej strane podstavca nápisová tabuľa znázornená ako list pergamenu)
- **busta sv. Štefana kráľa** (na vysokom hranolovom podstavci s nápisovou tabuľou na čelnej strane; novodobá, v areáli r. k. kostola)
- **hlavný kríž cintorína** (mohutný štvorboký odstupňovaný podstavec pravdepodobne so sekundárnym, jednoduchým kovovým krížom, na čelnej strane podstavca je vsadená nápisová tabuľa s datovaním – 1908)
- **dobové náhrobné kamene** v areáli cintorína (z konca z 19. a začiatku 20. storočia, napr.: staré náhrobné kamene sústredené pri vstupe do areálu cintorína, a ďalšie.)

- **pomník padlým v 1. a 2. svetovej vojne** (v areáli cintorína, z r. 1997. Pomník v tvare vztýčenej kamennej platne s nízkymi postrannými štvorbokými pilierikmi, na stupňovitom pódiu. Na čelnej strane pomníka vryté nápisy s menami padlých občanov obce v 1. a 2. svetovej vojne.)
- **busta kráľa Mateja Korvína** (na vysokom, nahor sa zužujúcom štvorbokom podstavci, osadenom na nízkom soklíku; z r. 2008)
- **socha sv. Floriána** (socha svätca s atribútmi na kanelovanom stĺpe s iónskou hlavicou, v spodnej časti podstavca nápisová tabuľa s datovaním - 2009)
- **pomník Turula** (novodobý, na rázcestí v blízkosti ref. kostola)
- **obytný dom č. 31** (jednopodlažný, hĺbkovo orientovaný dom zastrešený valbovou strechou s eternitovou krytinou. Hlavná fasáda 3-osová s 2 oknami s drevenými výplňami, členenými v tvare „T“, a s drevenou bránkou s nadsvetlíkom s vitrážou, sprístupňujúcou otvorenú stĺpovú chodbu pozdĺž dvorovej fasády domu. Čelná fasáda s bohatou štukovou výzdobou - s festónmi pod profilovanou korunnou rímsou a s kruhovými medailónmi nad oknami s figurálnymi reliéfmi (vtáčiky a ľudské tváre). Pozdĺžna dvorová fasáda so zachovanými drevenými výplňami otvorov; v prednej časti dvorovej fasády otvorená stĺpová chodba so stĺpmi so štvorcovým prierezom. Vo dvore domu zachovaná vahadlová studňa.)
- objekty zo zachovanej staršej zástavby obce so zachovaným slohovým exteriérovým výrazom, napríklad: obytné domy č. 10, 12, 14 (jednopodlažné objekty zastrešené šikmou strechou, s plasticky riešenou korunnou rímsou v šírke hlavnej fasády, ktorá prechádza do strešnej roviny, a po bokoch je ukončená malými sedlovými strieškami), obytné domy č. 4, 22, 40, 128 (jednopodlažné, hĺbkovo orientované objekty zastrešené sedlovou strechou so štvrťvalbou, v hornej časti plného murovaného štítu s malým výzorníkom), domy č. 37, č. 167 (jednopodlažné objekty s obdĺžnikovým pôdorysom, zastrešené valbovou strechou s keramickou krytinou, hlavná fasáda ukončená profilovanou korunnou rímsou, v prednej časti pozdĺžnej dvorovej fasády otvorená stĺpová chodba), dom č. 162 (jednopodlažný, hĺbkovo orientovaný dom zastrešený valbovou strechou s keramickou krytinou, hlavná uličná fasáda jednoosová, ukončená plasticky riešenou korunnou rímsou v celej šírke uličnej fasády; pozdĺž dvorovej fasády domu je riešená podstena krytá presahom strechy, v nárožnej polohe, v línii uličnej fasády podopretom murovaným stĺpom so štvorcovým prierezom; dvor z uličnej strany uzatvára čiastočne zachované drevené oplotenie s dvojkrídlovou bránou a bránkou), dom č. 164 (jednopodlažný, hĺbkovo orientovaný dom zastrešený valbovou strechou s keramickou krytinou, hlavná fasáda 1-osová, pozdĺž dvorovej fasády so zachovanými drevenými výplňami otvorov je riešená podstena krytá presahom sedlovej strechy; dvor z uličnej strany uzatvára drevené oplotenie pozostávajúce z drevenej dvojkrídlovej brány a bránky pre peších a z latkového plotu), dom č. 209 (jednopodlažný dom s obdĺžnikovým pôdorysom, zastrešený šikmou strechou

s hrebeňom rovnobežným s uličnou čiarou, 1-osová uličná fasáda s dreveným oknom, členeným v tvare kríža, situovaná na uličnej čiare), hospodárska budova súp. č. 590 (vedľajšia budova pri obytnom dome súp. č. 155; vyššia bloková stavba so štvorcovým pôdorysom, zastrešená sedlovou strechou s plným murovaným štítom; uličná fasáda situovaná na uličnej čiare; bočné fasády sú ukončené podstrešnou rímsou zo šikmo ukladaných tehál; objekt obnovený), budova reformovaného farského úradu, súp. č. 104 (jednopodlažná stavba s pôdorysom v tvare „L“, zastrešená valbovou strechou; so 6-osovou hlavnou fasádou; obnovená).

2.2.3 Obyvateľstvo a demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, no sčasti je aj odrazom postavenia obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Disponibilné údaje o počte obyvateľov sú až od roku 1970. Odvtedy počet obyvateľov obce klesal. Dôvodom odlevu obyvateľstva bolo pričlenenie obce Mad k obci Dolný Bar, podpora strediskových obcí a urbanizácia sprevádzaná intenzívnou bytovou výstavbou v mestách. Počet obyvateľov sa stabilizoval až okolo roku 2000 na úrovni nad 450 obyvateľmi. V posledných rokoch počet obyvateľov výrazne rastie a prekonal aj pôvodné historické maximum zo 70. rokov 20. storočia. K 31. 12. 2019 mala obec Mad 572 obyvateľov.

Počet obyvateľov v posledných rokoch rastie vďaka značným migračným prírastkom. V sledovanom 10-ročnom období rokov 2010 – 2019 sa prisťahovalo až 210 obyvateľov, odsťahovalo sa len 108 obyvateľov. Obec by mohla v budúcnosti aj naďalej profitovať z trendu sťahovania obyvateľov z miest na vidiek. Tento trend je najsilnejší v bezprostrednej blízkosti miest, pričom jeho základným predpokladom je dobrá dopravná dostupnosť a kvalitnejšie životné prostredie.

Prirodzený pohyb sa však v rovnakom období vyznačuje prirodzenými úbytkami. Počet zomrelých prevyšoval počet narodených v pomere 68 : 42. Pokles miery natality je dôsledkom celkových spoločenských a sociálnych zmien v SR a v celom stredoeurópskom priestore.

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ podľa údajov z roku 2011 dosahuje za celú obec hodnotu 75,3. Ide teda regresívny typ populácie.

Najväčší nárast v období rokov 2001 – 2011 zaznamenal segment obyvateľstva v produktívnom veku. V roku 2011 predstavoval jeho podiel až 73,1%. Znamená to, že

humánny potenciál ekonomického rozvoja v súčasnosti dosahuje vrchol, čo sa prejavuje aj investíciami generácie v produktívnom veku do individuálnej bytovej výstavby.

Vývoj počtu obyvateľstva

Rok sčítania obyv.	Počet obyv.
1970	527
1980	529
1991	463
2001	469
2011	528

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, SODB

Prirodzený a mechanický pohyb obyvateľstva

Rok	narodení	zosnulí	prihlásení	odhlásení	bilancia	Počet obyvateľov k 31.12.
2010	3	9	22	1	+15	521
2011	5	5	28	11	+17	531
2012	5	8	15	8	+4	535
2013	2	5	12	7	+2	537
2014	3	10	27	16	+4	541
2015	8	9	43	14	+28	569
2016	6	6	24	10	+14	583
2017	4	9	22	16	+1	584
2018	6	7	17	25	--9	575
2019	2	2	9	12	--3	572
Spolu	**44**	**70**	**219**	**120**		

Zdroj: ŠÚSR

Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	1205
z toho muži	594
z toho ženy	611
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	173
Počet obyvateľov v produktívnom veku	900
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku	132

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011.

Skladba obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	slovenská	maďarská	iná	nezistená
	58	459	2	9

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Obyvateľstvo je z hľadiska národnostnej skladby pomerne homogénne. K maďarskej národnosti sa hlási 88,7 % obyvateľov.

Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyz-nanie	rímskoka-tolícka cirkev	reformovaná kresť. cirkev	iné	bez vyznania	nezistené
	330	133	11	26	28

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Z hľadiska štruktúry náboženského vyznania sa väčšia časť obyvateľov (62,5% obyvateľov) sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi. Významný je aj podiel reformovanej kresťanskej cirkvi, ktorý bol v minulosti ešte vyšší.

Vzdelanostná úroveň obyvateľov

Dosiahnuté vzdelanie	
Základné	109
Učňovské (bez maturity)	114
Stredné odborné (bez maturity)	65
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	9
Úplné stredné odborné (s maturitou)	90
Úplné stredné všeobecné	25
Vyššie odborné	6
Vysokoškolské 1. stupňa (bakalárske)	6
Vysokoškolské 2. stupňa (magisterské)	25
Vysokoškolské 3. stupňa (doktorandské)	1
Bez vzdelania	68
Nezistené	10

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Úroveň dosiahnutého vzdelania obyvateľstva je priemerná až podpriemerná. Tento stav je dôsledkom viacerých faktorov – nízkej mobility obyvateľstva, jazykovej bariéry, pretrvávajúceho rurálneho charakteru územia, ako aj obmedzených možností vyšších stupňov štúdia v maďarskom jazyku. Za uplynulých 10 rokov však vzdelanostná úroveň obyvateľstva zaznamenala podstatné zvýšenie.

2.2.4 Trh práce a sociálna situácia

Okres Dunajská Streda začiatkom 90. rokov patril medzi regióny Slovenska s najvyššou úrovňou nezamestnanosti, zvlášť okolie Veľkého Medera (až na úrovni 25%). V októbri 2020 dosahovala miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Dunajská Streda 5,96% a v Trnavskom kraji 5,03%. Oproti obdobiu ekonomickej transformácie došlo k podstatnému zníženiu počtu nezamestnaných, s miernym prechodným nárastom po roku 2008 v dôsledku hospodárskej krízy. Zníženie nezamestnanosti v regióne však je len z menšej časti spôsobené rastom počtu pracovných príležitostí a je predovšetkým dôsledkom rastu dennej odchádzky za prácou, najmä do Bratislavy, v južnej a východnej časti okresu obyvatelia dochádzajú za prácou aj do Maďarska, najmä do Győru. Miera nezamestnanosti však v priebehu roka 2020 vykazuje rastový trend.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bolo od najstarších čias poľnohospodárstvo. Po roku 1990 sa výrazne zmenila štruktúra ekonomickej aktivity obyvateľov. Pomerne vysoký počet pracovných miest poskytovali poľnohospodárske podniky, ktoré výrazne zredukovali svoje výrobné kapacity a najmä nároky na pracovnú silu. Súčasne došlo k zvýšeniu podielu zamestnaných v sekundárnom a terciárnom sektore. Podľa údajov z posledného sčítania z roku 2011 väčšina obyvateľov pracovala v terciárnom sektore (služby) – 122 obyvateľov, v sekundárnom sektore (priemysel) pracovalo 89 obyvateľov a len 14 v primárnom sektore (poľnohospodárstvo).

Rozhodujúca časť ekonomicky aktívnych obyvateľov naďalej nachádza zamestnanie v poľnohospodárstve. Pracovné miesta poskytuje miestna drevovýroba (má do 20 zamestnancov) a poľnohospodárska výroba.

Za ekonomickými aktivitami mimo obec odchádzalo 184 obyvateľov, čo z počtu ekonomicky aktívnych v roku 2011 predstavovalo až 74%. Cieľovými miestami odchádzky za prácou sú najmä Dunajská Streda, v menšej miere aj Bratislava a ďalšie mestá. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou.

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má v súčasnosti priemerný až podpriemerný potenciál ekonomickej produktivity. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov dosahuje hodnotu 46,8%.

Ekonomická aktivita obyvateľov

Počet ekonomicky aktívnych osôb	247
Podiel ekonomicky aktívnych na celku (%)	46,8
- pracujúci (okrem dôchodcov)	200

- pracujúci dôchodcovia	5
- osoby na materskej a rodičovskej dovolenke	16
- nezamestnaní	38
- študenti	29
- osoby v domácnosti	4
- dôchodcovia	132
- príjemcovia kapitál. príjmov	6
- iná a nezistená	27

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

2.2.5 Hospodárska základňa

Hospodárstvo regiónu je založené na poľnohospodárskej výrobe. Aj v rámci produkčných aktivít v obci prevláda poľnohospodárska výroba, predovšetkým rastlinná výroba. Hospodársky dvor je situovaný na južnom okraji obce a je z väčšej časti bez využitia. V časti areálu je prevádzka drevovýroby ELBO TRADE, s.r.o. Výrobca drevených parkiet, dverí a doplnkov je najvýznamnejším podnikateľským subjektom v obci. Prevádzky výroby a predaja má aj v ďalších objektoch v obci.

Výrobno-remeselné aktivity v malom rozsahu prevádzkujú aj živnostníci a drobní podnikatelia, ktorí sa orientujú zväčša na stavebné profesie, poľnohospodársku výrobu (Agrikolt, s.r.o.), nákladnú dopravu, autoopravárenské služby (autoklampiar, lakovňa).

2.2.6 Rekreácia a šport

Z hľadiska rozvoja cestovného ruchu sú dôležité väzby na existujúce rekreačné aktivity v rámci regiónu. Významnými centrami letnej rekreácie sú termálne kúpaliská vo Veľkom Mederi a Dunajskej Strede.

Na území obce Mad sú len rekreačno-športové zariadenia lokálneho významu – športový areál s futbalovým ihriskom. Športový areál je vybavený prevádzkovým objektom bez tribúny a je situovaný na východnom okraji obce. Pri bytových domoch bolo nedávno vybudované viacúčelové ihrisko. V obci je penziónové ubytovanie.

2.2.7 Občianska vybavenosť

Občianska vybavenosť je vybudovaná v minimálnom rozsahu niektorých zariadení základnej občianskej vybavenosti.

Zaradenia občianskej vybavenosti sa nachádzajú hlavne pri hlavnej dopravnej osi - ceste III/1394 a v uzlovom priestore križovatky.

Sociálne vybavenie v obci reprezentujú vzdelávacie zariadenia s vyučovacím jazykom maďarským - základná škola s materskou školou (t.č. mimo prevádzky), obecný úrad, kultúrny dom, hasičská zbrojnica, kostoly (rímskokatolícky a reformovaný), misionársky dom ref. cirkvi, cintorín s domom smútku, športový areál. Spomínané zariadenia kapacitne vyhovujú svojmu účelu.

Komerčnú vybavenosť reprezentuje jedna predajňa potravín (COOP Jednota) a predajňa rozličného tovaru (Domix), dve pohostinské zariadenia (pohostinstvo Bicsak, Presso Time), penziónové ubytovanie, veterinárna klinika.

2.2.8 Kultúra, spoločenské aktivity a neziskový sektor

V obci sú aktívne viaceré spoločenské organizácie a združenia: Spevácky zbor BICSAK, dobrovoľný hasičský zbor a futbalový klub Mad.

V priebehu roka sa v obci uskutočňujú viaceré kultúrno-spoločenské podujatia - ples hasičov, Večer ľudovej piesne, ples Bicsak, Deň detí, futbalový turnaj Bicsak, obecný deň, hody, hasičská súťaž, súťaž vo varení guláša, Deň dôchodcov, ples športovcov (FK Mad), mikulášska oslava.

2.2.9 Bývanie a bytový fond

Obec Mad v štruktúre osídlenia plní primárne obytnú funkciu. Obytné budovy tvoria väčšinu stavebného fondu. Bytový fond sa sústreďuje prevažne v tradičných rodinných domoch, ale zastúpené sú aj nové bytové domy.

Priemerná obložnosť bytu (počet obyvateľov na 1 byt) podľa údajov z posledného sčítania dosahuje hodnotu 3,09, čo mierne prevyšuje priemer za okres Dunajská Streda (2,98). Na základe kritérií výmery, počtu miestností, vybavenia ústredným kúrením a kúpeľnou možno štandard bytov hodnotiť ako relatívne vysoký, v porovnaní s inými obcami vidieckeho typu. Štandard bytov a úroveň bývania v žiadnom z ukazovateľov nezaostáva za priemerom okresu Dunajská Streda.

Podiel neobývaných bytov predstavuje 11,9% z celkového počtu bytov. Hlavným dôvodom neobývanosti bytov je vyšší podiel starších objektov, ktoré sú zlom stavebno-technickom stave a nie sú prispôsobené moderným štandardom bývania.

Počet domov a bytov

domy spolu	188
trvale obývané domy	165
z toho rodinné domy	160
z toho bytové domy	1
z toho iné	0
neobývané domy	23
byty spolu	194
trvale obývané byty spolu	171
z toho v rodinných domoch	146
z toho v bytových domoch	11
z toho iné	9
neobývané byty spolu	23

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Domy podľa obdobia výstavby

do roku 1945	1946 – 1990	1991 – 2000	2001 a neskôr
18	108	19	14

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

2.2.10 Dopravná a technická infraštruktúra

Dopravná infraštruktúra

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec Mad pomerne výhodnú polohu neďaleko multimodálneho dopravného koridoru Bratislava - Komárno. Samotná cesta I/63 ani železnica však priamo riešeným územím neprechádza. Zastavaným územím obce prechádzajú cesty III. triedy č. III/1394 Dunajská Streda – Padáň – Pataš – Kľúčovec a č.

III/1397 Trhová Hradská - Dolný Bar - Mad. Pokračovanie cesty III/1397 do obce Vrakúň je po účelovej (miestnej) komunikácií, ktorá nie je zaradená do siete ciest III. triedy.

Cesty III/1394 a III/1397 sú v riešenom území upravené v kategórii C 7,5/70. Podľa sčítania dopravy z r. 2015 bolo na ceste III/1394 na sčítacom úseku 82910 Dunajská Streda - Padáň dopravné zaťaženie 4 019 voz./24 hod. Oproti údajom zo sčítania 2010 sa výrazne zvýšilo z úrovne 1 706 voz./24 hod. Cesta III/1397 nebola zaradené do sčítania dopravy. Jej predpokladané dopravné zaťaženie je podstatne nižšie.

Železnica územím neprechádza, najbližšia železničná stanica je v Dolnom Bare (3,5 km), na trati č. 124 Bratislava – Komárno. Najbližšie dopravné letisko sa nachádza v Bratislave.

Miestne komunikácie vytvárajú vzájomne prepojenú sieť ulíc, sprístupňujúcu všetky časti zástavby. Pripájajú sa na cesty III. triedy, ktoré na prieťahu zastavaným územím obce plnia funkciu kostry dopravného systému obce. Miestne komunikácie sa zväčša zaraďujú do funkčnej triedy C3; niektoré kratšie vedľajšie úseky majú charakter upokojených komunikácií funkčnej triedy D1. Komunikácia do obce Vrakúň, ktorá je tiež súčasťou dopravnej kostry obce, je zaradená do funkčnej triedy C1. Komunikácie vytvárajú vzájomne prepojenú zokruhovanú uličnú sieť, len niektoré úseky sú riešené ako slepé komunikácie. Nárokom na dopravnú obsluhu zastavaného územia vyhovujú, niektoré miestne komunikácie však majú nevyhovujúce technické parametre – narušený povrchový kryt alebo nevhodné šírkové usporiadanie.

Poľnohospodárske pozemky v katastrálnom území sú sprístupnené poľnými cestami.

Verejné plochy statickej dopravy sa nachádzajú v ťažiskových priestoroch pri niektorých zariadeniach občianskej vybavenosti, prevádzkach a pri bytových domoch. Kapacitne postačujú súčasným potrebám. Pre odstavovanie motorových vozidiel sa ďalej využívajú pridružené priestory komunikácií – rozšírenia asfaltovej plochy vozovky, prípadne zatrávnené krajnice. Odstavné plochy pre rodinné domy sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách.

Chodníky pre chodcov sú vybudované pozdĺž prieťahov ciest zastavaným územím obce, ako aj pozdĺž väčšiny miestnych komunikácií.

Cyklotrasy v riešenom území nie sú vybudované ani vyznačené, napriek tomu, že bicykel je využívaným dopravným prostriedkom a v okolí sú tiež vhodné podmienky pre rozvoj cykloturistiky. Medzinárodná dunajská cyklotrasa (súčasť cyklokoridoru EuroVelo 6) je vedená po hrádzi vodného diela Gabčíkovo a dunajskej hrádzi. Obec Mad nie je na cyklotrasu napojená.

Technická infraštruktúra

V obci Mad je vybudovaný verejný vodovod pre zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou. Katastrálnym územím obce prechádza prívodné potrubie do Dolného Štálu.

Splašková kanalizácia v celej obci Mad bola vybudovaná v rámci projektu „Mad - zásobovanie pitnou vodou, odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd“

v rokoch 2014-15. Dažďové vody sú odvádzané povrchovo - rigolmi a priekopami do vsaku.

Katastrálnym územím prebieha v trase Dunajská Streda - Veľký Meder elektrické vedenie VVN 110 kV č. 8790, 8875. Obec Mad je zásobovaná elektrickou energiou odbočkami z vonkajšieho vedenia VN 22 kV z elektrizačnej siete Západoslovenskej distribučnej, a. s. Kmeňové vedenie prebieha paralelne s vedením VVN 110 kV po severovýchodnom okraji obce. V obci napája 5 transformačných staníc 22/0,4 kV.

Katastrálnym územím prechádza vysokotlakový plynovod DN 300 PN 40, z ktorého je napájaná cez vysokotlakový plynovod DN 100 PN 40 regulačná stanica RS Mad s výkonom 500 Nm^3/h. V obci sa v súčasnosti nachádza strednotlaková plynovodná distribučná sieť PN 300 kPa. Je budovaná z materiálu oceľ, polyetylén.

Obec je pokrytá telekomunikačnou sieťou. Územie je vyhovujúco pokryté signálom mobilných operátorov. Pokrytie internetom je zabezpečované prostredníctvom telekomunikačných operátorov. V obci je zriadený miestny rozhlas.

Úroveň technickej infraštruktúry možno v porovnaní s okolitými obcami hodnotiť ako nadpriemernú.

2.2.11 Prírodné podmienky a životné prostredie

Reliéf a horninové prostredie

Z hľadiska geomorfologického členenia patrí územie obce do sústavy Alpsko-himalájskej, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská rovina. Južná zamokrená časť spadá do osobitne vyčlenenej geomorfologickej jednotky - časť Čiližská mokraď.

Reliéf je rovinný, s minimálnym rozpätím nadmorskej výšky. Nadmorská výška riešeného územia je od 112 m n.m., vyššia je len v strede obce (114 m n.m.). Sklon terénu je minimálny (0-1°). Na riečnej nive sa uplatňuje akumulačný reliéf s nepatrným uplatnením litológie. Vývojovo ide o nížinný fluviálny typ reliéfu (fluviálna rovina). Jediným prítomným morfologickým útvarom sú pozdĺžne zníženiny v podobe lokálnych terénnych depresií, ktoré vznikli zazemnením pôvodných riečnych ramien. V súčasnosti sa fluviálne procesy už neuplatňujú a prevládajú planačné procesy súvisiace s poľnohospodárskou činnosťou, ktoré vedú k postupnému zarovnávaniu povrchu.

Z geologického hľadiska územie prináleží do južnej časti Podunajskej panvy, kde je súčasťou regionálnej geologickej jednotky Gabčíkovská panva. Podložie tvoria mohutné štrkové náplavy Dunaja, na ktorých sa vytvorila kultúrna vrstva. Fluviálne sedimenty

dosahujú v centre depresie pri Gabčíkove hrúbku cca 160 m, v riešenom území sa ich mocnosť odhaduje na 40-60 m. Komplex je zastúpený prevažne drobnejšími štrkmi s prímesou piesčitej frakcie a v menšej miere sú prítomné i polohy hlinito-ílovitých sedimentov.

Neotektonické prejavy v pliocéne a v kvartéri sa rozhodujúcou mierou podieľali na formovaní súčasného reliéfu. Vývoj kvartéru v Podunajskej nížine bol zásadne podmienený klimatickými vplyvmi a tektonickými pomermi. Čiastočne sa uplatnil aj tvar predkvartérneho reliéfu a jeho zloženie. Dôsledkom klimatických zmien dochádzalo k častým litografickým zmenám kvartérnych sedimentov, menili sa hlavne podmienky pre ich premiestňovanie a ukladanie, čo podmienilo ich mimoriadnu pestrosť.

Podľa inžinierskogeologickej rajonizácie je územie obce súčasťou regiónu neogénnych tektonických vkleslín, oblasti vnútrokarpatských nížin. Kvartérne sedimenty sú tu reprezentované predovšetkým komplexom štrkov, pieskov a hlín. Štrky sú klasifikované ako drobnozrnné až strednozrnné, s prevládajúcimi valúnmi priemeru 10-30 mm, ojedinele až 100-150 mm. Hlavnými horninovými typmi vo valúnoch sú kremene, kremence, rohovce, pieskovce, vápence, kryštalické bridlice a granitoidy prevažne z alpských zdrojových oblastí. Štrky sú prevažne sivohnedej až sivej farby. Obsah piesčitej frakcie je v štrkoch značne premenlivý, čo podmieňuje vznik rôznych prechodných typov od štrku, cez štrk s piesčitou prímesou až po piesok so štrkovou prímesou. Holocénne hliny tvoria súvislú pokrývku územia a ich hrúbka sa pohybuje do 5 m. Ide prevažne o hliny pevnej až tvrdej konzistencie, hnedej až sivohnedej farby, s premenlivým obsahom piesčitej a v menšej miere i psefitickej zložky. Najvrchnejší horizont hlín tvorí vrstva hnedej ornice s hojným obsahom organickej zložky. Dosahuje hrúbku 0,2–0,6 m.

Pôdny kryt tvoria prevažne černozeme a čiernice (lužné pôdy), ktoré sú mimoriadne úrodné. Miesta s vysokou hladinou podzemných vôd vypĺňajú organozeme (rašelinové pôdy).

Hydrologická a hydrogeologická charakteristika územia

Hydrologicky územie obce spadá do základného povodia rieky Dunaj. Dunaj riešeným územím nepreteká, tok je od hranice k.ú. vzdialený asi 10 km južným smerom. Je typickou alpskou riekou s pomerne vyrovnaným rozdelením odtoku v priebehu roka. Prietokový režim je do istej miery ovplyvnený vodnými dielami, vybudovanými na nemeckom a rakúskom úseku rieky. V súčasnosti je hladinový režim Dunaja v SR ovplyvnený vodným dielom Gabčíkovo. Vzdutie hladiny dosahuje približne po rkm 1860. Ako najbližší tok tvorí priepustnú okrajovú podmienku zvodnenej vrstvy záujmového územia a je preto hlavným hydrologickým činiteľom. Minimálne vodné stavy na Dunaji sú v mesiacoch október až január, keď v dôsledku nižších teplôt vo vyšších horských polohách sa atmosférické zrážky akumulujú vo forme snehu. Maximálne stavy sa vyskytujú v mesiacoch maj až júl v dôsledku topenia snehovej pokrývky vo vyšších horských polohách, ako aj intenzívnych dažďov.

Riešeným územím preteká viacero vodných tokov. Ide o umelo vybudované odvodňovacie, drenujúce širšie územia a súčasne slúžia aj ako zavlažovacie kanály. Sieť vodných tokov tvoria tieto hlavné kanály:

- kanál Gabčíkovo - Topoľníky (tvorí hranicu katastrálneho územia)
- Boheľovský kanál
- kanál Kračany – Boheľov

Ďalej sa v území nachádzajú menšie kanály s nižším prietokom - Biely kanál a prítoky vyššie uvedených kanálov,

Kanály tvoria viacsmerovú, vzájomne prepojenú sieť vodných tokov. Sú napájané vnútornými vodami a priesakmi podzemnej vody. Kanál Kračany - Boheľov a Boheľovský kanál tečú v riešenom území tečú v smere zo severozápadu na juhovýchod.

V regióne sa nachádzajú zdroje geotermálnych vôd, ktoré sú akumulované v pontských pieskoch a pieskovcoch v hĺbke do 2500 m. Určujúcou štruktúrou geotermálnej energie je centrálna depresia podunajskej panvy.

Klimatické pomery

Podľa klimatickej rajonizácie Slovenska patrí územie obce do teplej klimatickej oblasti s viac ako 50 letnými dňami v roku (maximálna teplota 25 ºC a vyššia), okrsok T2 – teplý, suchý, s miernou zimou a s teplým letom. Teplá oblasť je charakteristická počtom letných dní 50 a viac s teplotou vzduchu nad 25 ºC a viac. V okrsku T2 sú priemerné januárové teploty vyššie ako – 3 ºC. Ročné sumy teplôt sú 9,2 °C, priemerný ročný úhrn zrážok je 593 mm. Podľa klimaticko-geografických typov (Atlas SSR, 1980) patrí širšie okolie riešeného územia do typu nížinnej klímy, s miernou inverziou teplôt, so suchou až mierne suchou klímou.

V dlhodobom priemere sa vyskytujú zrážky 133 dní v roku, z toho priemerný počet dní s úhrnom zrážok vyšším ako 10 mm predstavuje 18 – 19 dní. V máji až auguste sa v každom mesiaci vyskytnú priemerne 2 dni s úhrnom zrážok viac ako 10 mm, v zime 1 deň. Za rok je priemerne 30 dní, v ktorých sa vyskytujú búrkové javy, najviac v máji až auguste. Priemerný ročný úhrn zrážok je podľa dlhodobých meraní 555 mm.

Oblasť sa zaraďuje k najteplejším v rámci SR. Priemerná ročná teplota dosahuje podľa dlhodobých meraní 9,9 °C. Podľa údajov z rokov 1994 – 2004 bol však desaťročný priemer teploty vzduchu 10,75 ºC. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty – 2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Prúdenie vzduchu patrí k najpremenlivejším klimatickým prvkom. Jeden z najdôležitejších orografických činiteľov pre klímu je Devínska brána. Týmto priestorom vchádzajú do Podunajskej nížiny vzduchové hmoty zo severozápadu a severu, často sprevádzané búrlivým vetrom a rýchlymi zmenami počasia. Územie patrí do jednej z najveternejších oblastí Slovenska.

Merania rýchlosti vetra ukazujú, že najväčšiu priemernú rýchlosť aj častosť má severozápadný vietor. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní pripadá na zimné a jarné obdobie. V chladnom polroku (od októbra do marca) je priemerná rýchlosť vetra 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s.

Ročný chod oblačnosti je charakterizovaný maximom v decembri a minimom v júli až septembri. Veľký počet dní s dostatočným až silným prúdením umožňuje rozptyl oblačnosti, ale umožňuje častý vývoj inverzie teploty, ktorá podmieňuje vznik hmiel a oblačnosti z hmly. Najväčší počet hodín slnečného svitu pripadá na mesiac júl, najmenší na december. Priemerná oblačnosť dosahuje okolo 60 %, jasných dní je v priemere 47 za rok a zamračených 120 dní. Priemerný ročný počet dní s hmlou je asi 35.

Krajinná štruktúra

Z hľadiska fytogeografického členenia patrí územie obce do oblasti panónskej flóry *(Pannonicum)*, obvodu eupanónskej xerotermnej flóry *(Eupannonicum)*, okresu Podunajská nížina.

Potenciálnou prirodzenou vegetáciou, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu, sú jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy – *Ulmenion Oberd.*). Zahŕňajú vlhkomilné a čiastočne mezohygrofilné lesy rastúce na aluviálnych naplaveninách vodných tokov. Viažu sa na vyššie a relatívne suchšie polohy údolných nív (agradačné valy, riečne terasy, náplavové kužele a pod.) v teplejších oblastiach kotlín a pahorkatín, kde ich zriedkavejšie a časovo kratšie ovplyvňujú periodicky sa opakujúce povrchové záplavy alebo kolísajúca hladina podzemnej vody. V stromovej vrstve sa uplatňujú najmä tvrdé lužné dreviny ako jaseň úzkolistý panónsky *(Fraxinus angustifolia subsp. danubialis)*, dub letný *(Quercus robur)*, brest hrabolistý *(Ulmus minor)*, jaseň štíhly *(Fraxinus excelsior)*, javor poľný *(Acer campestre)*, čremcha strapcovitá *(Padus avium)*, medzi ktoré bývajú hojne primiešané aj niektoré dreviny mäkkých lužných lesov. Krovinné poschodie je zväčša dobre vyvinuté a vyznačuje sa vysokou pokryvnosťou, bylinný porast je bohatý a druhovo pestrý.

Reálna vegetácia, nachádzajúca sa v danom území, je podstatne odlišná od prirodzenej vegetácie. Lesné plochy boli takmer úplne nahradené ornou pôdou, na ktorej sa vyskytuje hlavne vegetácia poľnohospodárskych monokultúr. Zvyšky lužného lesa sú rozptýlené vo viacerých fragmentoch v podobe remízok a lesných pásov, najmä pozdĺž kanálov a v terénnych zníženinách. Sú klasifikované výlučne ako hospodárske lesy. Z hľadiska drevinovej skladby má najväčšie zastúpenie topoľ (jeho rôzne variety). Lesné pozemky majú výmeru 20 ha, t.j. 2,6 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Nelesná drevinová vegetácia je rozptýlená pozdĺž medzí a poľných ciest a v danom území aj v podobe sprievodných porastov vodných tokov.

Mimo zastavaného územia obce má na poľnohospodárskej pôde takmer výlučný podiel orná pôda. Agrocenózy na ornej pôde vykazujú najnižšiu ekologickú hodnotu. Kolektivizáciou

boli pôvodne menšie pásové políčka zlúčené do veľkoblokových celkov. Orná pôda má výmeru 533,3 ha, t.j. 69,1 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Ochrana prírody a krajiny

V riešenom území sa nenachádzajú chránené územia podľa zákona č. 543/2002 Z.z, o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, územia sústavy Natura 2000, významné mokrade ani chránené stromy. Celé územie obce je súčasťou Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov.

Stav životného prostredia a environmentálne problémy

Z hľadiska kvality ovzdušia nepatrí okres Dunajská Streda medzi zaťažené oblasti. Vo väčšine ukazovateľov produkcie znečisťujúcich látok došlo v 90. rokoch k poklesu v dôsledku ukončenia výroby prevádzok s najväčšou produkciou znečisťujúcich látok a plynofikáciou energetických stacionárnych zdrojov. V posledných rokoch produkcia znečisťujúcich látok rastie.

Kvalita vody v miestnych vodných tokoch (kanáloch) nie je monitorovaná. Predpokladá sa stredná až vysoká miera znečistenia. V prípade podzemných vôd sú vo vrchných vrstvách v záujmovom priestore najčastejšie namerané nadlimitné koncentrácie Fe, Mn, NO3, NH4, fenolov, zo špecifických organických látok je často prekročená koncentrácia benzopyrénu. Podzemné vody sa zaraďujú do hlavne do 3. triedy kvality (78,9%), zvyšok do 4. triedy kvality (21,1%) (www.beiss.sk)

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z. boli poľnohospodársky využívané pozemky v riešenom území ustanovené zraniteľnou oblasťou podľa §34 Zákona č. 364/2004 Z.z. (vodný zákon) v znení neskorších predpisov.

V znečistení podzemných vôd sa odráža znečistenie povrchových vôd a pôdy predovšetkým v dôsledku intenzívnej poľnohospodárskej výroby.

Veternú eróziu podporuje absencia vegetačného a antropického krytu na rozsiahlych celkoch ornej pôdy. Jej pôsobenie však naopak tlmí skutočnosť, že v území prevládajú ťažké pôdy. Negatívne účinky veternej erózie pozostávajú z premiestňovania častíc pôdy a poškodzovania rastlín vetrom alebo samotnou premiestňovanou pôdou. Tieto negatívne javy sú pozorovateľné najmä v jarných mesiacoch, keď je pôda nedostatočne krytá a ľahko podlieha pôsobeniu vzdušného prúdenia. Vodná erózia sa vzhľadom na rovinný reliéf riešeného územia nevyskytuje.

Miera prirodzenej rádioaktivity nie je nadmerná – väčšina riešeného územie spadá do oblasti so stredným radónovým rizikom; v severnej časti obce je nízke radónové riziko

ŠGÚ DŠ eviduje v riešenom území 4 upravené skládky prekrytím. Jedna z nich je súčasne evidovaná ako environmentálna záťaž DS (013) / Mad – skládka TKO, v registri C ako sanovaná/rekultivovaná lokalita.

2.2.12 Štruktúra samosprávy a hospodárenie obce

Hospodárenie a rozpočtová situácia obce

Realizáciou koncepcie fiškálnej decentralizácie samospráv sa od roku 2005 výrazne zmenilo financovanie obcí. Reforma priniesla prechod od poskytovania dotácií samospráve zo štátneho rozpočtu k financovaniu kompetencií prostredníctvom daňových príjmov. Nový systém financovania prináša väčšiu voľnosť pri nakladaní s financiami v obecnom rozpočte, no súčasne kladie väčšie nároky na finančné riadenie obce. Pôvodný systém rozdeľovania prostriedkov podľa počtu obyvateľov ako jediného kritéria nahradil systém 4 kritérií pre určenie podielu obce na výnose dane z príjmov (počet obyvateľov s trvalým pobytom v obci, upravený veľkostným koeficientom, počet detí, ktoré v obci chodia do štátnych predškolských a školských zariadení, počet obyvateľov v dôchodkovom veku). Ďalšie zmeny sa týkajú miestnych daní a poplatkov. Obce ďalej získali väčšie právomoci pri určovaní sadzieb dane z nehnuteľností.

Obec hospodári s vyrovnaným, resp. mierne prebytkovým rozpočtom. Celkové príjmy a výdavky na rok 2020 boli podľa upraveného rozpočtu plánované vo výške 771 675 eur. Rozpočtované bežné príjmy na rok 2020 boli o výške 489 375 eur, kapitálové príjmy vo výške 182 300 eur. Celkové rozpočtované výdavky boli 466 200 eur. Bežné výdavky na rok 2020 boli rozpočtované vo výške 488 945 eur a kapitálové výdavky vo výške 172 400 eur.

Z uvedenej analýzy vyplýva, že obecný rozpočet poskytuje určitý priestor pre financovanie rozvojových zámerov. Je však potrebné uchádzať sa aj o získanie externých zdrojov – súkromných investícií, grantov a príspevkov z podporných programov.

Obec má vo vlastníctve viaceré nehnuteľnosti – budovy a pozemky verejných budov a areálov, plochy verejných priestranstiev – pridružených priestorov komunikácií.

Štruktúra a činnosť miestnej samosprávy

Obecné zastupiteľstvo má 5 členov. Schôdze sa konajú spravidla 1x za 2 mesiace.

Komunikácia s obyvateľmi prebieha zväčša prostredníctvom neformálnych stretnutí. Obec prevádzkuje vysielanie obecného rozhlasu. Má zriadenú internetovú stránku www.obecmad.sk, kde sú zverejnené základné informácie o obci.

2.2.13 Analýza silných stránok a slabých stránok územia

Hlavné vnútorné faktory rozvoja predstavujú silné stránky a slabé stránky, vyplývajúce z daností územia, vybudovanej lokálnej infraštruktúry. V nasledujúcom prehľade sú tieto faktory zoradené podľa ich vplyvu (vzostupne).

Silné stránky

- zachovaný vidiecky charakter obce
- vybudovaná základná občianska vybavenosť, vrátane športovísk
- rozvinutá hospodárska základňa drobného podnikania
- nové obecné nájomné byty
- vybudovaná technická infraštruktúra
- vyhovujúci stav dopravnej infraštruktúry - vybudované chodníky a relatívne dobrý stav miestnych komunikácií
- nízka miera priemyselného znečistenia životného prostredia
- vysoká miera spolupatričnosti miestneho obyvateľstva
- novovybudovaný zberný dvor a fungujúci triedený zber
- relatívne nízky podiel nezamestnaných z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov
- dobrý stavebno-technický stav bytového fondu
- malebná krajina so špecifickými krajinnými atraktivitami – kanály
- prírodné podmienky vhodné pre poľnohospodárstvo

Slabé stránky

- nevyhovujúci stav niektorých miestnych komunikácií
- nízka miera diverzifikácie hospodárskej základne obce
- zrušené vzdelávacie zariadenia v obci
- nie je vybudovaná infraštruktúra pre cestovný ruch (chýbajú cyklotrasy)
- nízka ekologická stabilita územia
- chýbajúce parkové úpravy na verejných priestranstvách
- nedostatočne využitý a schátraný hospodársky dvor
- nevyhovujúci stav niektorých verejných budov (kultúrneho domu)

2.3 Analýza vonkajšieho prostredia

2.3.1 Analýza regionálnych vzťahov a väzieb

Regionálny kontext

Juhovýchodná časť okresu Dunajská Streda sa nachádza v území ťažiska osídlenia miestneho významu s potenciálnymi až rozvinutými aglomeračnými väzbami, ktoré sa prejavujú najmä na osiach spájajúcich okresné centrum s Veľkým Mederom. V tejto časti okresu už slabnú aglomeračné väzby hlavného mesta (prejavujú sa najďalej po Dunajskú Stredu). Potenciálne sa tu však rozvíjajú aglomeračné väzby na mesto Győr, ktoré je najvýznamnejším hospodárskym a kultúrnym centrom západného Maďarska, najmä vďaka strategickej polohe na významnom multimodálnom dopravnom koridore, spájajúcom Budapešť a Viedeň. Novým impulzom pre formovanie priestorových väzieb bol spoločný vstup oboch krajín do EÚ, čím sa odstránil bariérový efekt štátnej hranice a umožnil sa voľný pohyb osôb.

Žitný ostrov je typickou poľnohospodárskou oblasťou s vynikajúcimi pôdno-klimatickými podmienkami pre poľnohospodársku výrobu. V štruktúre hospodárstva okresu si poľnohospodárska výroba zachovala dominanciu aj v 2. pol. 20. storočia, v období socialistickej industrializácie. V tomto čase v okrese vznikli len menšie podniky zamerané prevažne na spracovanie poľnohospodárskej produkcie (konzerváreň a cukrovar v Dunajskej Strede, mliekareň vo Veľkom Mederi).

Obdobie ekonomickej transformácie prinieslo hospodárstvu okresu štrukturálne zmeny. Úpadok postihol najmä poľnohospodársku výrobu, pričom výpadok v zamestnanosti a na tvorbe HDP nevykompenzoval ani rast ostatných sektorov. Transformácia mala dopad aj na redukciu priemyselnej výroby v regióne, niektoré podniky zanikli, iné síce po privatizácii boli revitalizované, ale neskôr výrobu ukončili (cukrovar). Významnejšie zahraničné investície, ktoré by vytvorili stabilný pilier hospodárstva okresu a väčší počet nových pracovných miest, však nevznikli. Rozvoj zaznamenali len malé podniky a sféra drobného podnikania. Donedávna väčšinu investícií a ekonomických aktivít prichádzajúcich do SR z okolitého regiónu odfiltrovalo hlavné mesto, v poslednom období sa v dôsledku pokračujúceho dynamického hospodárskeho rozvoja a ekonomickej saturácie územia hlavného mesta, začínajú niektoré nové podniky vysúvať mimo samotného mesta – zväčša ide o prevádzky náročné na spotrebu plôch alebo na dopravnú obsluhu.

Špecifický vývoj nastal v sektore poľnohospodárstva. Na začiatku 90. rokov nastal výrazný prepad poľnohospodárskej výroby, pričom mnohé poľnohospodárske družstvá zanikli alebo sa transformovali na podnikateľské subjekty – akciové spoločnosti. Koncom 90. rokov sa situácia v poľnohospodárstve stabilizovala a na trhu ostali len konkurencieschopné podniky. V posledných rokoch má záujem o investície do poľnohospodárskych podnikov aj zahraničný kapitál – najmä v okrese Dunajská Streda expandujú dánski podnikatelia.

Lokálny kontext

Lokálne vzťahy určujú väzby so susednými obcami. V danom území sú veľmi intenzívne a prejavujú sa vo všetkých oblastiach hospodárskeho a kultúrno-spoločenského života. Najintenzívnejšie sú medzisídelné väzby s bezprostredne susediacou obcou Dolný Bar, ku ktorej bola obec Mad v rokoch 1960 - 1990 administratívne pričlenená. Významné sú aj väzby na obce Padáň a Boheľov, ktoré boli súčasťou spádového územia strediskovej obce Dolný Štál. Tieto väzby pretrvali až do súčasnosti a spočívajú najmä vo využívaní zariadení občianskej vybavenosti. Obec Mad je členom viacerých združení obcí.

2.3.2 Analýza hlavných vonkajších faktorov rozvoja a ich vplyvu

Hlavné vonkajšie faktory rozvoja predstavujú príležitosti a ohrozenia, vyplývajúce z pôsobenia vonkajších síl a vplyvov. V nasledujúcom prehľade sú tieto faktory zoradené podľa ich vplyvu (vzostupne).

Príležitosti

- výhodná poloha obce v blízkosti dôležitých dopravných ťahov medzinárodného až celoeurópskeho významu
- výhodná poloha obce v regióne s dynamickým hospodárskym rozvojom (v trojuholníku Viedeň–Bratislava–Győr)
- výhodná poloha v relatívnej blízkosti okresného mesta
- fungujúce štruktúry medziobecnej spolupráce
- dostupnosť širokého spektra vyššej vybavenosti v okolitých mestách
- zlepšujúca sa demografická situácia obce a predpoklad pokračovania migračných prírastkov obce
- výhoda relatívne nízkej ceny pozemkov a nehnuteľností v regióne (napr. v porovnaní so západnou časťou okresu)
- rast záujmu o byty a domy v obci
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ na rozvojové projekty
- predpoklad koncepčného územného rozvoja po spracovaní a schválení územného plánu obce
- možnosť samozásobenia agrárnymi produktmi pre slabšie sociálne skupiny a v prípade krízových období

Ohrozenia

- nedostatok finančných prostriedkov v obecnom rozpočte na realizáciu väčších rozvojových zámerov
- odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou mimo obce
- narastanie tlakov na životné prostredie
- konkurencia okolitých obcí a miest v súťaži o investície a rozvojové impulzy
- riziko rastu nezamestnanosti v dôsledku hospodárskej krízy
- relatívne nízka úroveň miezd v regióne v porovnaní s celoštátnym priemerom (a prehlbovanie tejto disproporcie)
- opúšťanie tradičných modelov a vidieckeho štýlu života

- časté a neprehľadné zmeny legislatívy

2.4 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

V tejto podkapitole sú obsiahnuté závery v podobe syntéz, vyplývajúce z predchádzajúcich analýz. Sú medzikrokom medzi analýzami a tvorbou stratégie. Ich podstatou je vyhodnotenie a sumarizácia analytického materiálu s cieľom odvodiť z nich kľúčové piliere stratégie, problémové okruhy, ktorým je nutné venovať pozornosť.

Ide o nasledovné syntetizujúce analýzy:

- SWOT analýza (s priradením bodových hodnôt jednotlivým položkám)
- analýza problémov a možných rizík, výziev

Zo SWOT analýzy a z analýzy problémov vyplynuli hlavné faktory rozvoja obce a kľúčové disparity. V rámci SWOT analýzy silné stránky a príležitosti identifikujú hlavné faktory rozvoja – t.j. **rozvojový potenciál.** Kľúčové disparity, t.j. **limity rozvoja územia** sú výstupom analýzy problémov a podporené sú slabými stránkami a ohrozeniami identifikovanými v SWOT analýze.

2.5 SWOT analýza

SWOT analýza poskytuje celostný pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať. Z tohto dôvodu nie je vhodné jej členenie podľa sektorov.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, indukujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory podmieňujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Jednotlivé položky v SWOT analýze sú vážené, čo znamená, že sú im priradené bodové hodnoty od 1 do 5, ktoré vyjadrujú mieru ich závažnosti. Položky s najvyššími bodovými hodnotami potom predstavujú hlavné faktory rozvoja, resp. kľúčové disparity.

Princíp SWOT analýzy

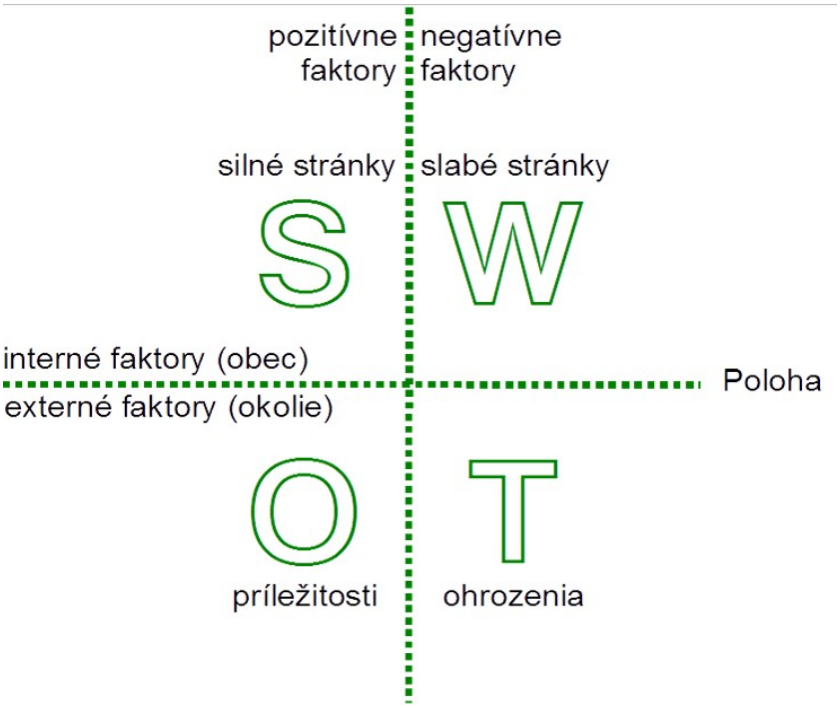

Zdroj: vlastné spracovanie

Silné stránky (S)

- vybudovaná základná občianska vybavenosť, vrátane športovísk 5
- zachovaný vidiecky charakter obce 5
- rozvinutá hospodárska základňa drobného podnikania 5
- nové obecné nájomné byty 4
- vybudovaná technická infraštruktúra 4
- vyhovujúci stav dopravnej infraštruktúry - vybudované chodníky a relatívne dobrý stav miestnych komunikácií 4
- nízka miera priemyselného znečistenia životného prostredia 4
- vysoká miera spolupatričnosti miestneho obyvateľstva 3
- novovybudovaný zberný dvor a fungujúci triedený zber 2
- relatívne nízky podiel nezamestnaných z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov 2
- dobrý stavebno-technický stav bytového fondu 1
- malebná krajina so špecifickými krajinnými atraktivitami – kanály 1

- prírodné podmienky vhodné pre poľnohospodárstvo 1

Slabé stránky (W)

- nevyhovujúci stav niektorých miestnych komunikácií 5
- absencia chodníkov pozdĺž hlavných komunikácií 5
- nízka miera diverzifikácie hospodárskej základne obce 4
- zrušené vzdelávacie zariadenia v obci 3
- nie je vybudovaná infraštruktúra pre cestovný ruch (chýbajú cyklotrasy) 3
- nízka ekologická stabilita územia 3
- chýbajúce parkové úpravy na verejných priestranstvách 3
- nedostatočne využitý a schátraný hospodársky dvor 2
- nevyhovujúci stav niektorých verejných budov (kultúrneho domu) 2

Príležitosti (O)

- výhodná poloha obce v blízkosti dôležitých dopravných ťahov medzinárodného až celoeurópskeho významu 5
- výhodná poloha obce v regióne s dynamickým hospodárskym rozvojom (v trojuholníku Viedeň–Bratislava–Győr) 5
- výhodná poloha v relatívnej blízkosti okresného mesta 4
- fungujúce štruktúry medziobecnej spolupráce 4
- dostupnosť širokého spektra vyššej vybavenosti v okolitých mestách 4
- zlepšujúca sa demografická situácia obce a predpoklad pokračovania migračných prírastkov obce 3
- výhoda relatívne nízkej ceny pozemkov a nehnuteľností v regióne (napr. v porovnaní so západnou časťou okresu) 2
- rast záujmu o byty a domy v obci 2
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ na rozvojové projekty 2
- predpoklad koncepčného územného rozvoja po spracovaní a schválení územného plánu obce 2
- možnosť samozásobenia agrárnymi produktmi pre slabšie sociálne skupiny a v prípade krízových období 1

Ohrozenia (T)

- nedostatok finančných prostriedkov v obecnom rozpočte na realizáciu väčších rozvojových zámerov 5

- odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou mimo obce 4
- narastanie tlakov na životné prostredie 3
- konkurencia okolitých obcí a miest v súťaži o investície a rozvojové impulzy 3
- riziko rastu nezamestnanosti v dôsledku hospodárskej krízy 3
- relatívne nízka úroveň miezd v regióne v porovnaní s celoštátnym priemerom (a prehlbovanie tejto disproporcie) 2
- opúšťanie tradičných modelov a vidieckeho štýlu života 1
- časté a neprehľadné zmeny legislatívy 1

2.6 Analýza problémov, možných rizík, výziev

Analýza problémov pomenúva hlavné nedostatky (disparity), na riešenie ktorých sa treba zamerať. Vychádza zo SWOT analýzy a dopĺňa ju o ďalšie faktory, ktoré neboli zaradené medzi slabé stránky a hrozby. Okrem primárneho problému sú predmetom analýzy aj ich následky (súčasné, resp. potenciálne). Výsledky tejto analýzy sú dôležité pre stanovenie prioritných oblastí, ktoré vyžadujú prioritné riešenie a výber vhodných projektov, aktivít a opatrení, ktoré by tieto problémy pomohli eliminovať.

Riziká ďalšieho vývoja, s uvedením zdrojov rizík, dôsledkov a odhadu pravdepodobnosti výskytu, sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

Druh rizika	Objekt rizika	Zdroj rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravde-podobnosť
Individuálne	nezáujem obyvateľov (potenciálnych užívateľov)	užívatelia	nerealizácia aktivít	50%
Technické	chyby projektovej dokumentácie	PD	dodatočné náklady	10%
	problémy pri verejnom obstarávaní	legislatíva		20%
	poruchovosť systémov	technológia		20%
Ekologické	nedostatočná starostlivosť o zložky krajiny	užívatelia pôdy	degradácia krajiny / výsledkov	30%
Sociálne	medziľudské vzťahy	obyvatelia	nerealizácia aktivít	20%
Ekonomické	nedostatok finančných zdrojov, nezískanie NFP, dotácie	externý	nerealizácia projektov / aktivít	70%

Analýza príčin a dôsledkov problémov (strom problémov)

Z analýzy problémov vyplýva, že väčšinou nejde o izolované problémy, ale navzájom medzi sebou súvisia, pričom je medzi nimi možné sledovať kauzálne vzťahy, t.j. príčina – dôsledok. Okrem primárneho problému sú teda predmetom analýzy aj ich následky (súčasné, resp. potenciálne).

V prípade daného územia sa objavujú tieto hlavné problémy a ich následky:

- nevyhovujúci stav niektorých miestnych komunikácií → následok: problém dostupnosti objektov, nižšia atraktivita obce pre prisťahovanie obyvateľov
- nízka kvalita verejnej zelene v obci → následok: nízka estetická úroveň verejných priestorov, nedostatočné využitie potenciálu zelene pri zlepšení hygienickej kvality prostredia
- nízka ekologická stabilita územia → následok: ekologické problémy a vyčerpanie ekologických potenciálov krajiny, nižšia atraktivita krajiny a obmedzené možnosti pre rekreáciu v krajine
- málo pracovných príležitostí v obci → následok: nutnosť dochádzania za prácou, uvoľňovanie sociálnych väzieb obyvateľov na obec a znižovanie súdržnosti miestnej komunity

- malé spektrum prevádzok služieb a obchodu v obci → následok: obyvatelia nakupujú mimo obce (odlev trhového potenciálu), nutnosť cestovania za službami a nákupmi
- nevyhovujúci stav verejných budov → následok: obmedzené možnosti ich využitia
- chýbajú prezentačné a informačné prostriedky ako napr. informačné tabule, názvy ulíc → následok: nedostatočné povedomie o zaujímavostiach obce, sťažená priestorová orientácia
- absencia cyklistických ciest medzi okolitými sídlami → následok: preferencia individuálnej automobilovej dopravy, obmedzené možnosti rozvoja cestovného ruchu

2.7 Prognóza budúceho vývoja a identifikácia východísk

Prognóza budúceho vývoja je v neustále sa meniacich podmienkach značne zložitá a v podstate nemožná. Možné je však uvažovať o troch odlišných scenároch rozvoja – optimistickom, pesimistickom a neutrálnom. Navrhnutá stratégia rozvoja je v zásade postavená na optimistickom scenári rozvoja.

Identifikované hlavné faktory rozvoja obce a kľúčové disparity predstavujú hlavné východiská pre stanovenie stratégie rozvoja obce. Ťažiskovo by stratégia mala byť orientovaná na odstránenie slabých stránok (problémov) a maximálne využitie príležitostí.

3. Strategická časť

3.1 Strategická vízia

Stratégiu rozvoja obce Mad reprezentuje celková vízia obce naznačujúca ideál rozvoja do budúcnosti. Strategická vízia predstavuje ekvivalent globálneho cieľa. Má podobu motta – výroku opisujúceho ideálny cieľový stav.

Vízia obce Mad

„Obec Mad bude miestom pre pokojné bývanie v zdravom a čistom prostredí. Využije svoj prírodný i polohový potenciál pre všestranný rozvoj obytnej funkcie, rekreácie i podnikania. Vďaka plánovitému rozvoju bude obec urbanisticky usporiadaná, zabezpečená kompletnou infraštruktúrou, s dostatočnou ponukou pracovných príležitostí, občianskej vybavenosti i možností pre kultúrne a spoločenské využitie. Rozvoj obce bude sledovať princípy udržateľného rozvoja, ako aj dávne tradície.

3.2 Štruktúra priorít a opis stratégie

Stratégiu rozvoja obce Mad je treba zamerať na elimináciu slabých stránok, ktoré sa v území prejavujú ako problémy a deficity. Na druhej strane, obec má značné potenciály rozvoja. Aby obec túto rozvojovú šancu čo najlepšie využila a pritom nestratila svoj vidiecky charakter a identitu, je potrebné presadzovať komplexnú a vyváženú stratégiu rozvoja, ktorá bude sledovať prioritné ciele nasledujúcich prioritných oblastí:

- Efektívne investície do základnej infraštruktúry
- Udržateľný rozvoj a tvorba zelenej infraštruktúry
- Podpora sociálnych služieb, spoločenského života, kultúrnej identity

Hoci obec vybudovanú infraštruktúru na relatívne vysokej úrovni, je potrebné naďalej zvyšovať jej štandard a odstraňovať deficity. Kvalitná a všestranne rozvinutá infraštruktúra je základným predpokladom kvality bývania a života v obci. Od nej závisí, či sa obci podarí pritiahnuť nových obyvateľov a či obyvatelia budú ochotní v obci zotrvať. Tento faktor je podstatný aj z hľadiska rozvoja podnikania a cestovného ruchu. Investície je potrebné smerovať aj do verejných budov a zariadení (do rekonštrukcie kultúrneho domu, výstavby polyfunkčného domu a detských ihrísk).

V oblasti dopravy je potrebné vyriešiť menej závažné deficity - rekonštruovať miestne komunikácie, chodníky a podporovať aj udržateľné formy dopravy (cyklodopravu) - vybudovaním cyklistických chodníkov. Uvedené projekty však vyžadujú značné investície,

z ktorých väčšinu bude možné zrealizovať len pri získaní externých zdrojov zo štátnych dotácií a fondov EÚ.

Významnou úlohou bude podporiť hospodársku základňu a podnikanie v obci - pritiahnutím podnikateľov, ktorí by v obci vytvorili nové pracovné miesta. Žiaduce je ďalej zvyšovať atraktivitu obce z hľadiska možností rekreácie. Okrem napojenia cyklotrasami je vhodné aj vyznačenie peších náučných chodníkov v katastri obce, na ktorých by boli lokalizované oddychové zóny. Vo väzbe na vodnú plochu po ťažbe štrkopieskov by sa otvoril priestor pre rekreačné využitie napr. športový rybolov.

Stabilizáciu počtu obyvateľov a zlepšenie demografickej vitality miestnej populácie by prinieslo otvorenie nových stavebných obvodov pre bytovú výstavbu, v súlade s pripravovaným novým územným plánom obce.

Intenzívna poľnohospodárska výroba je stresovým faktorom z hľadiska krajiny. Potrebné je zavádzanie ekologických výrobných postupov, ako aj revitalizácia krajinných prvkov, výsadba zelene. Revitalizácia zelene, zvyšovanie podielu zelene, spolu s vodozádržnými opatreniami, sú dôležite aj v samotnej obci, jej zastavanom území. Tým možno zvýšiť ekologickú stabilitu územia a súčasne potenciál pre rozvoj cestovného ruchu. V rámci udržateľného narábania so zdrojmi je žiaduce využívanie obnoviteľných zdrojov energie a zvyšovať podiel vytriedeného odpadu.

Tradície a história obce si zaslúžia byť náležite prezentované – napr. zriadením výstavnej siene v tradičnom ľudovom dome. Súčasne sa odporúča udržiavať živé remeselné tradície a prezentovať ich obyvateľom i návštevníkom.

Budovanie a udržiavanie regionálneho povedomia je čoraz dôležitejšia úloha, najmä pri zvyšujúcej sa mobilite obyvateľov a odchádzke za prácou mimo regiónu. Za týmto účelom je okrem menších tradičných akcií pre obyvateľov obce dôležité podporovať kultúrno-spoločenské aktivity rôzneho druhu, zamerané na rôzne cieľové skupiny.

3.3 Prehľad cieľov stratégie a ich hierarchie

Ciele nemajú charakter „hotových návrhov“, ale reprezentujú istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, ktorú naznačila už strategická vízia. Strategické ciele sú sú viazané na tri vytypované prioritné oblasti. Prioritné oblasti budú predstavovať hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory rozvoja. Na jednotlivé strategické ciele sa viažu špecifické ciele, nazvané v tomto programovom dokumente ako opatrenia. Vízia obce má charakter hlavného (globálneho) cieľa.

Hierarchia strategických cieľov a opatrení

Vízia obce Mad

„Obec Mad bude miestom pre pokojné bývanie v zdravom a čistom prostredí. Využije svoj prírodný i polohový potenciál pre všestranný rozvoj obytnej funkcie, rekreácie i podnikania. Vďaka plánovitému rozvoju bude obec urbanisticky usporiadaná, zabezpečená kompletnou infraštruktúrou, s dostatočnou ponukou pracovných príležitostí, občianskej vybavenosti i možností pre kultúrne a spoločenské využitie. Rozvoj obce bude sledovať princípy udržateľného rozvoja, ako aj dávne tradície.

Prioritná oblasť A		**Prioritná oblasť B**		**Prioritná oblasť C**	
Efektívne investície do základnej infraštruktúry		Udržateľný rozvoj a tvorba zelenej infraštruktúry		Podpora spoločenského života, sociálnych služieb a podnikania	
Cieľ	**Cieľ**	**Cieľ**	**Cieľ**	**Cieľ**	**Cieľ**
Opatrenie A.1	Opatrenie A.2	Opatrenie B.1	Opatrenie B.2	Opatrenie C.1	Opatrenie C.2
Cieľ	**Cieľ**	**Cieľ**	**Cieľ**	**Cieľ**	
Opatrenie A.3	Opatrenie A.4	Opatrenie B.3	Opatrenie B.4	Opatrenie C.3	
Cieľ	**Cieľ**	**Cieľ**			
Opatrenie A.5	Opatrenie A.6	Opatrenie B.5			

Prehľad strategických cieľov a opatrení pre Prioritnú oblasť A – Efektívne investície do základnej infraštruktúry

Cieľ: Zlepšenie stavu dopravnej infraštruktúry

- Opatrenie A.1 Investície do dopravnej infraštruktúry

Cieľ: Zlepšenie stavu verejných budov a zariadení

- Opatrenie A.2 Investície do verejných budov a zariadení

Cieľ: Vybavenie obce systémami informačnej infraštruktúry

- Opatrenie A.3 Investície do systémov informačnej infraštruktúry

Cieľ: Plánovite a dynamicky sa rozvíjajúca bytová výstavba v obci

- Opatrenie A.4 Podpora a usmernenie individuálnej bytovej výstavby

Cieľ: Rozvinutý podnikateľský sektor

- Opatrenie A.5 Rozvoj hospodárskej základne a podnikania

Prehľad strategických cieľov a opatrení pre Prioritnú oblasť B – Udržateľný rozvoj a tvorba zelenej infraštruktúry

Cieľ: Zvýšenie podielu udržateľnej dopravy

- Opatrenie B.1 Podpora udržateľnej dopravy

Cieľ: Udržateľne sa rozvíjajúci vidiecky turizmus

- Opatrenie B.2 Podpora udržateľného vidieckeho turizmu

Cieľ: Vybudovaná zelená infraštruktúra

- Opatrenie B.3 Tvorba zelenej infraštruktúry

Cieľ: Udržateľné spôsoby využívania prírodných zdrojov

- Opatrenie B.4 Využívanie obnoviteľných zdrojov

Cieľ: Fungujúci triedený zber odpadu

- Opatrenie B.5 Rozšírenie triedeného zberu

Prehľad strategických cieľov a opatrení pre Prioritnú oblasť C – Podpora sociálnych služieb, spoločenského života, kultúrnej identity

Cieľ: Fungujúce sociálne služby pre obyvateľov

- Opatrenie C.1 Podpora sociálnych služieb

Cieľ: Pestrý kultúrno-spoločenský život v obci

- Opatrenie C.2 Organizovanie aktivít kultúrneho a spoločenského života

Cieľ: Oživenie a prezentácia identity obce a miestnych tradícií

- Opatrenie C.3 Nástroje podpory kultúrnej identity a miestnych tradícií

4. Programová časť

4.1 Návrh opatrení a aktivít

Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie stratégie na úroveň opatrení a aktivít. Pre každú prioritnú oblasť je navrhnutý súbor konkrétnych **opatrení, aktivít, resp. projektov** smerujúcich k naplneniu rozvojovej stratégie obce, reprezentovanou víziou a strategickými cieľmi. Opatrenia a aktivity dodávajú dlhodobej a abstraktnejšie ponímanej stratégii žiaduci operatívny aspekt tým, že ju transformujú do konkrétnych praktických krokov. Preto sa týkajú kratšieho obdobia, ich plánovací horizont je 3 – 5 rokov. V niektorých prípadoch sa počíta s neskorším začiatkom realizácie (v druhom slede), po splnení istých nevyhnutných podmienok.

Programová časť obsahuje prvky rôzneho druhu a hierarchických úrovní:

- opatrenia – predstavujú špecifické ciele ako vecne príbuzné skupiny aktivít / projektov
- aktivity – sú neinvestičného charakteru, často s predpokladom permanentného priebehu
- projekty – predstavujú investičné akcie prípadne aj komplexné časovo ohraničené akcie neinvestičného charakteru; sú rámcovými projektmi, t.j. nie podrobnými realizačnými projektmi

Ku každej aktivite/projektu je pripojená charakteristika (v podobe tabuľkového formulára), ktorá obsahuje nasledujúce položky:

- stručný opis – zahŕňajúci opis stavu pred realizáciou a opis výstupov / výsledkov, t.j. čo sa má projektom dosiahnuť
- určenie zodpovedného subjektu (garanta), prípadne aj kontaktnej osoby a spolupracujúcich subjektov
- obdobie realizácie
- väzba na cieľ – odôvodnenie prínosu pre obec a pre splnenie strategických cieľov
- prehľad užívateľov – cieľových skupín, ktoré budú profitovať z realizácie projektu / aktivity
- merateľné ukazovatele – v podobe merateľných indikátorov úspešnosti – len ak nie je účelné posudzovať splnenie projektu v zmysle jeho popisu v stanovenom čase
- prehľad rizík – možných ohrození realizácie projektu / aktivity
- špecifikáciu potrebných postupových krokov podmieňujúcich realizáciu - len v prípade zložitejších projektov / aktivít
- odhad nákladov (nemožno zamieňať s presným rozpočtom)
- určenie spôsobu financovania

- ostatné údaje – napr. zmluvné podmienky, poznámky

Tabuľka opatrení, projektov a aktivít podľa prioritných oblastí

Opatrenie	Projekt / Aktivita	Prioritná oblasť
A.1 Investície do dopravnej infraštruktúry	A.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií A.1.2 Rekonštrukcia chodníkov	A – Efektívne investície do základnej infraštruktúry
A.2 Investície do verejných budov a zariadení	A.2.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu A.2.2 Výstavba polyfunkčného domu v centre obce A.2.3 Výstavba detských ihrísk A.2.4 Dobudovanie športového areálu	
A.3 Investície do systémov informačnej infraštruktúry	A.3.1 Informačný systém orientačných tabúľ	
A.4 Podpora a usmernenie individuálnej bytovej výstavby	A.4.1 Obstaranie územného plánu obce A.4.2 Otvorenie nových stavebných obvodov pre bytovú výstavbu	
A.5 Rozvoj hospodárskej základne a podnikania	A.5.1 Podpora vzniku priemyselného parku A.5.2 Zariadenie rekreácie v krajine	
B.1 Podpora udržateľnej dopravy	B.1.1 Vybudovanie cyklistických trás s prepojením do okolitých obcí a Dunajskej Stredy	B – Udržateľný rozvoj a tvorba zelenej infraštruktúry
B.2 Podpora udržateľného vidieckeho turizmu	B.2.1 Vyznačenie náučných chodníkov v katastri obce B.2.2 Vytvorenie oddychových zón	
B.3 Tvorba zelenej infraštruktúry	B.3.1 Revitalizácia a výsadba líniovej zelene v katastri obce B.3.2 Výsadba a údržba verejnej zelene na verejných priestranstvách B.3.3 Vodozádržné opatrenia	
B.4 Využívanie obnoviteľných zdrojov	B.4.1 Projekt využitia obnoviteľnej energie (veternej energie, biomasy)	

Opatrenie	Projekt / Aktivita	Prioritná oblasť
B.5 Rozšírenie triedeného zberu	B.5.1 Doplnenie technického vybavenia zberného dvora	
C.1 Podpora sociálnych služieb	C.1.1 Rozšírenie sociálnych služieb pre seniorov (stacionár)	C – Podpora sociálnych služieb, spoločenského života, kultúrnej identity
C.2 Organizovanie aktivít kultúrneho a spoločenského života	C.2.1 Udržiavanie vyváženého spektra podujatí a aktivít kultúrneho a spoločenského života	
C.3 Nástroje podpory kultúrnej identity a miestnych tradícií	C.3.1 Expozícia miestnych tradícií (miestne múzeum) C.3.2 Prezentácia miestnych tradícií	

Merateľné ukazovatele

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie merateľných ukazovateľov pre hodnotenie programového dokumentu. Merateľné ukazovatele majú charakter kvantitatívnych indikátorov úspešnosti, definujúcich cieľové hodnoty, ktoré sa majú dosiahnuť.

Z hľadiska monitorovania plnenia jednotlivých aktivít a projektov je potrebné sledovať merateľné ukazovatele výsledku, prípadne, výstupu a dopadu. Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy efekt projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom. Za ukazovateľ výstupu možno považovať realizáciu aktivít projektu v stanovenom rozsahu, danom parametrami projektu (opísaný výsledok, náklady, stavebné parametre a pod.). Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, realizované, zriadené. Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt aktivity / projektu, teda príspevok k cieľom, či k potrebám danej cieľovej skupiny.

Pre jednotlivé opatrenia stanovujeme prevažne ukazovatele výsledku. Projekty, pre ktoré nie sú osobitne stanovené merateľné ukazovatele, sa považujú za realizované, ak sa projekt realizuje v plnom rozsahu (100%) – t.j. ide o aplikáciu ukazovateľa výstupu. Naplnenie ukazovateľov výstupu sa uvádza v %.

Tabuľka ukazovateľov výsledkov, dopadov

Označ. opatr.	Názov ukazovateľa	Definícia	Inform. zdroj	Merná jedn.	Východ. hodnota	Cieľová hodnota 2027
A.1.1	Dĺžka rekonštruovaných komunikácií	výsledok	obec	km	–	0,5
A.1.2	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výsledok	obec	km	–	0,2
A.5.1	Počet nových pracovných miest	výsledok	obec	počet	–	30
B.1.1	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výsledok	obec	km	–	3
B.3.1	Dĺžka revitalizovanej líniovej zelene	výsledok	obec	km	–	3
C.2.1	Počet podujatí ročne	výsledok	obec	počet	–	3

4.2 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť A

Formuláre pre prípravu projektov a aktivít pre Prioritnú oblasť A – Efektívne investície do základnej infraštruktúry

Názov	**A.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií**
Opis - stav	Niektoré miestne komunikácie sa vyznačujú nevyhovujúcimi technickými parametrami.
Opis - výstupy	Komunikácie budú rekonštruované v požadovaných parametroch.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu dopravnej infraštruktúry
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	dĺžka rekonštruovaných komunikácií: min. 0,5 km
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. vypracovanie projektovej dokumentácie a rozpočtu / 2. výber dodávateľa / 4. realizácia stavby
Odhad nákladov	100 000 eur
Financovanie	obec, dotácie
Zmluvné podmienky	podľa výsledku verejného obstarávania
Poznámky	–

Názov	**A.1.2 Rekonštrukcia chodníkov**
Opis - stav	Väčšina chodníkov vyhovuje, niektoré však bude potrebné obnoviť.
Opis - výstupy	Chodníky budú podľa potreby rekonštruované v požadovanej šírke a kvalite
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu dopravnej infraštruktúry
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	dĺžka rekonštruovaných chodníkov: min. 0,2 km
Riziká	nedostatok finančných zdrojov

Postup realizácie	–
Odhad nákladov	30 000 eur
Financovanie	obec, (dotácie)
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**A.2.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu**
Opis - stav	Objekt kultúrneho domu už nie je vo vyhovujúcom stave.
Opis - výstupy	Objekt kultúrneho domu bude kompletne rekonštruovaný s využitím podkrovia, s vybudovanou kuchyňou, pričom budú implementované opatrenia na zníženie energetickej náročnosti budovy.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2021 – 2024
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu verejných budov a zariadení
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nezískanie NFP
Postup realizácie	1. dopracovanie projektu s rozpočtom / 2. výber dodávateľa / 3. realizácia
Odhad nákladov	200 000 eur
Financovanie	fondy EÚ
Zmluvné podmienky	podľa výsledku verejného obstarávania
Poznámky	–

Názov	**A.2.2 Výstavba polyfunkčného domu v centre obce**
Opis - stav	
Opis - výstupy	V centre obce vznikne polyfunkčný dom s prevádzkami obchodu a služieb.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu verejných budov a zariadení

Užívatelia	vlastníci nehnuteľností, obyvatelia
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	150 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**A.2.3 Výstavba detských ihrísk**
Opis - stav	
Opis - výstupy	V obci sa vo vhodnej lokalite vybudujú detské ihriská.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2021 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu verejných budov a zariadení
Užívatelia	obyvatelia obce (deti)
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov, nezískanie dotácie
Postup realizácie	
Odhad nákladov	20 000 eur
Financovanie	obec, dotácie (externé zdroje)
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**A.2.4 Dobudovanie športového areálu**
Opis - stav	V obci je vybudovaný športový areál s futbalovým ihriskom
Opis - výstupy	Prevádzkové objekty športového areálu budú podľa potreby dobudované, resp. rekonštruované.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2021 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu verejných budov a zariadení

Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	
Financovanie	obec, externé zdroje
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**A.3.1 Informačný systém orientačných tabúľ**
Opis - stav	
Opis - výstupy	V uliciach obce budú osadené informačné a orientačné (navigačné) tabule s vyznačením najvýznamnejších cieľov v obci, prípadne ulíc
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2021 – 2027
Väzba na cieľ	Vybavenie obce systémami informačnej infraštruktúry
Užívatelia	obyvatelia obce, podnikatelia
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	
Financovanie	obec
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**A.4.1 Obstaranie územného plánu obce**
Opis - stav	V roku 2020 boli zahájené úvodné etapy obstarávania územného plánu obce.
Opis - výstupy	Obec Mad bude mať schválený územný plán obce pre kvalifikované usmerňovanie stavebných aktivít.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	-

Obdobie realizácie	2021 – 2022
Väzba na cieľ	Plánovite a dynamicky sa rozvíjajúca bytová výstavba v obci
Užívatelia	obec, stavebníci / investori
Indikátory monitoringu	–
Riziká	–
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	21 000 eur
Financovanie	dotácia zo ŠR
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**A.4.2 Otvorenie nových stavebných obvodov pre bytovú výstavbu**
Opis - stav	
Opis - výstupy	Obec bude v súlade s územným plánom obce a v spolupráci s investormi, resp. individuálnymi stavebníkmi koordinovať aktivity súvisiace s otvorením nových stavebných obvodov pre výstavbu rodinných domov.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	vlastníci pozemkov
Obdobie realizácie	2023 – 2027
Väzba na cieľ	Plánovite a dynamicky sa rozvíjajúca bytová výstavba v obci
Užívatelia	vlastníci nehnuteľností
Indikátory monitoringu	-
Riziká	nedostatok finančných zdrojov, nezáujem vlastníkov pozemkov
Postup realizácie	1. usporiadanie majetkových vzťahov / 2. výstavba kompletných inžinierskych sietí / 3. výstavba obslužných komunikácií, chodníkov
Odhad nákladov	150 000 eur / 100 m
Financovanie	obec, súkromné zdroje, dotácie
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**A.5.1 Podpora vzniku priemyselného parku**
Opis - stav	
Opis - výstupy	V obci vznikne priemyselný park, ktorý bude miestnym obyvateľom

	poskytovať možnosti pracovného uplatenia.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	investori
Obdobie realizácie	2021 – 2024
Väzba na cieľ	Rozvinutý podnikateľský sektor
Užívatelia	obyvatelia, investori
Indikátory monitoringu	Počet nových pracovných miest: min. 30
Riziká	nezáujem investorov
Postup realizácie	
Odhad nákladov	
Financovanie	súkromné zdroje
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**A.5.2 Zariadenie rekreácie v krajine**
Opis - stav	V obci okrem športového areálu a penziónu nie sú žiadne možnosti pre rekreáciu.
Opis - výstupy	V obci vzniknú možnosti rekreácie v krajine (napr. vodná plocha pre športový rybolov a pod.)
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	investori
Obdobie realizácie	2024 – 2027
Väzba na cieľ	Rozvinutý podnikateľský sektor
Užívatelia	obyvatelia, návštevníci
Indikátory monitoringu	-
Riziká	nezáujem investorov
Postup realizácie	
Odhad nákladov	
Financovanie	súkromné zdroje
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

4.3 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť B

Formuláre pre prípravu projektov a aktivít pre Prioritnú oblasť B – Udržateľný rozvoj a tvorba zelenej infraštruktúry

Názov	**B.1.1 Vybudovanie cyklistických trás s prepojením do okolitých obcí a Dunajskej Stredy**
Opis - stav	
Opis - výstupy	Vybudujú sa cyklistické trasy s prepojením do okolitých obcí a do okresného mesta (podľa návrhov územného plánu obce a v súlade s regionálnymi koncepciami)
Garant	obec (mikroregión)
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	okolité obce
Obdobie realizácie	2021 – 2027
Väzba na cieľ	Zvýšenie podielu udržateľnej dopravy
Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	Dĺžka vybudovaných cyklotrás: min. 3 km
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. žiadosť o NFP / 2. výber dodávateľa / 3. realizácia stavby
Odhad nákladov	200 000 eur
Financovanie	fondy EÚ
Zmluvné podmienky	podľa výsledku verejného obstarávania
Poznámky	–

Názov	**B.2.1 Vyznačenie náučných chodníkov v katastri obce**
Opis - stav	
Opis - výstupy	V katastri obce po poľných cestách a pozdĺž kanálov bude vyznačená sieť náučných chodníkov, sprístupňujúca prírodné zaujímavosti obce.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	poľovnícke združenie, vlastníci pozemkov
Obdobie realizácie	2021 – 2027
Väzba na cieľ	Udržateľne sa rozvíjajúci vidiecky turizmus
Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	–

Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	10 000 eur
Financovanie	obec, dotácie
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**B.2.2 Vytvorenie oddychových zón**
Opis - stav	
Opis - výstupy	V obci, prípadne v katastri v atraktívnom prostredí, budú zriadené oddychové zóny s posedením, lavičkami altánkami...
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	-
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Udržateľne sa rozvíjajúci vidiecky turizmus
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	20 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**B.3.1 Revitalizácia a výsadba líniovej zelene v katastri obce**
Opis - stav	Ekologická stabilita územia je nízka
Opis - výstupy	Zvýši sa podiel zelene a zlepší sa štruktúra využitia pôdy výsadbou plôch krajinnej a verejnej zelene. Na výsadbu líniovej zelene je vhodné využiť plochy pozdĺž hraníc honov, kanálov.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	poľovnícke združenie, vlastníci pozemkov
Obdobie realizácie	2021 – 2027
Väzba na cieľ	Vybudovaná zelená infraštruktúra

Užívatelia	obyvatelia obce, poľnohospodári
Indikátory monitoringu	dĺžka revitalizovanej líniovej zelene: min 3 km
Riziká	nedostatok finančných zdrojov, nezáujem vlastníkov pozemkov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	20 000 eur
Financovanie	dotácie
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**B.3.2 Výsadba a údržba verejnej zelene na verejných priestranstvách**
Opis - stav	Zastúpenie zelene na verejných priestranstvách a jej kvalita sú pomerne nízke
Opis - výstupy	Bude vysadená a upravená verejná parková zeleň na verejných priestranstvách, ako aj sprievodná líniová zeleň stromoradí pozdĺž komunikácii v zastavanom území obce.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2021 – 2027
Väzba na cieľ	Vybudovaná zelená infraštruktúra
Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	30 000 eur
Financovanie	obec, fondy EÚ, dotácie
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**B.3.3 Vodozádržné opatrenia**
Opis - stav	
Opis - výstupy	Dobuduje sa systém odvodňovacích priekop a vybudujú sa plochy pre infiltráciu (vsakovanie) dažďovej vody (najmä pri bytových domoch a v centre obce).
Garant	obec

Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	vlastníci pozemkov
Obdobie realizácie	2021 – 2027
Väzba na cieľ	Vybudovaná zelená infraštruktúra
Užívatelia	obyvatelia obce, vlastníci nehnuteľností
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatočná starostlivosť o systém odvodnenia
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	30 000 eur
Financovanie	obec, dotácie, fondy EÚ
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**B.4.1 Projekt využitia obnoviteľnej energie (veternej energie, biomasy)**
Opis - stav	V súčasnosti sa zvažujú projekty vybudovania veterného parku a energetického zhodnocovania biomasy.
Opis - výstupy	Obnoviteľné druhy energie (veterná, solárna, geotermálna, biomasa) budú vhodným spôsobom využívané.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	investori
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Udržateľné spôsoby využívania prírodných zdrojov
Užívatelia	obec
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatočná starostlivosť o systém odvodnenia
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	
Financovanie	súkromné zdroje
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**B.5.1 Doplnenie technického vybavenia zberného dvora**
Opis - stav	V obci je vybudovaný zberný dvor.
Opis - výstupy	Zberný dvor bude vybavený vhodnou technikou pre zber a triedenie odpadu.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	-
Obdobie realizácie	2021 – 2024
Väzba na cieľ	Fungujúci triedený zber odpadu
Užívatelia	obec
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nezískanie dotácie
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	30 000 eur
Financovanie	obec, dotácie
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

4.4 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť C

Formuláre pre prípravu projektov a aktivít pre Prioritnú oblasť C – Podpora sociálnych služieb, spoločenského života, kultúrnej identity

Názov	**C.1.1 Rozšírenie sociálnych služieb pre seniorov (stacionár)**
Opis - stav	V obci chýba zariadenie poskytujúce služby starostlivosti o seniorov.
Opis - výstupy	Bude vybudované zariadenie poskytujúce služby starostlivosti o seniorov primárne formou denného stacionára
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2025 – 2027 (výhľad)
Väzba na cieľ	Fungujúce sociálne služby pre obyvateľov
Užívatelia	obyvatelia obce - seniori
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nezískanie dotácie
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	100 000 eur
Financovanie	externé zdroje, fondy EÚ
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**C.2.1 Udržiavanie vyváženého spektra podujatí a aktivít kultúrneho a spoločenského života**
Opis - stav	Obec pravidelne organizuje menšie kultúrno-spoločenské podujatia
Opis - výstupy	Každoročne bude zostavovaný pestrý a vyvážený program kultúrnych a spoločenských podujatí s ohľadom na záujmy rôznych cieľových a vekových skupín obyvateľov. Potrebné je udržanie a podporovanie tradičných a osvedčených aktivít, pri každoročnej inovácii a obmene niektorých podujatí.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	spoločenské organizácie
Obdobie realizácie	2021 – 2027
Väzba na cieľ	Pestrý kultúrno-spoločenský život v obci

Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	počet podujatí ročne: min. 3
Riziká	nízky záujem obyvateľov / návštevníkov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	5000 eur ročne
Financovanie	obec, granty, sponzori
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**C.3.1 Expozícia miestnych tradícií**
Opis - stav	V obci nie je miestne múzeum ani expozícia s prezentáciou tradícií
Opis - výstupy	Obec zriadi stálu expozíciu venovanú histórii obce, prezentácii zvykov a tradícií.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	obyvatelia
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Oživenie a prezentácia identity obce a miestnych tradícií
Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. vytypovať a odkúpiť vhodný objekt / 2. získať materiály pre expozíciu / 3. rekonštruovať priestory a zriadiť expozíciu
Odhad nákladov	40 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	**C.3.2 Prezentácia remeselných tradícií**
Opis - stav	
Opis - výstupy	V podobe remeselných dielní bude prezentovaná remeselná tvorba, vrátane inštruktáží pre záujemcov za účelom udržania remeselných tradícií.
Garant	podnikatelia, remeselníci
Kontaktná osoba garanta	–

Spolupráca	obec
Obdobie realizácie	2021 – 2027
Väzba na cieľ	Oživenie a prezentácia identity obce a miestnych tradícií
Užívatelia	návštevníci
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nízky záujem, zánik tradícií
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	
Financovanie	obec, externé zdroje
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

5. Realizačná časť

Realizačná časť programu rozvoja nadväzuje na programovú časť a spolu s finančnou časťou predstavujú implementačnú časť programového dokumentu. Obsahuje opis organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie, opis komunikačnej stratégie vo vzťahu k jednotlivým cieľovým skupinám, opis systému monitorovania a hodnotenia plnenia programového dokumentu vo väzbe na merateľné ukazovatele stanovené v programovej časti.

5.1 Organizačné a inštitucionálne zabezpečenie implementácie

Organizačné zabezpečenie realizácie jednotlivých projektov a aktivít je určené v programovej časti. Osobitne pre každý projekt / aktivitu je určený zodpovedný subjekt – tzv. garant, prípadne aj spolupracujúce subjekty. Vo väčšine prípadov je ako zodpovedný subjekt určená obec.

Obec vykonáva svoje činnosti prostredníctvom svojich orgánov. Najvyšším orgánom je obecné zastupiteľstvo, ktoré môže zriaďovať ako svoje poradné orgány odborné komisie. Vo vzťahu k PHRSR je obecné zastupiteľstvo kompetentným orgánom na jeho schvaľovanie. Najvyšším výkonným orgánom a predstaviteľom obce je starosta. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené obecnému zastupiteľstvu. Obecný úrad a jeho organizačné zložky organizačne a administratívne zabezpečujú fungovanie obce.

Pri zabezpečení realizácie, ako aj monitorovania a hodnotenia programového dokumentu, bude mať rozhodujúce kompetencie pracovná skupina, pozostávajúca zo zástupcov obce, samosprávy, občanov a expertov. Predmetom jej činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Jej úlohou nebude priamo realizovať jednotlivé projekty a opatrenia, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že väčšinu projektov bude realizovať obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej skupiny.

5.2 Časový harmonogram realizácie

Pre jednotlivé aktivity a projekty sú definované približné obdobia realizácie – tzv. etapy. Časový harmonogram realizácie rozlišuje dve etapy a výhľadové obdobie:

- I. etapa (2021 – 2024)
- II. etapa (2025 – 2027)
- výhľad (po roku 2027)

Etapy, resp. obdobia realizácie, sú uvedené vo formulároch pre prípravu projektov a aktivít v programovej časti.

5.3 Monitorovanie a hodnotenie napĺňania programového dokumentu

Systém monitorovania a hodnotenia

Systém monitorovania spočíva v sledovaní zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Súčasne je potrebné hodnotiť plnenie opatrení, aktivít a projektov stanovených v programovej časti. Tieto úlohy bude vykonávať pracovná skupina zodpovedná za implementáciu. Pre hodnotenie sú stanovené kritériá podľa nasledujúcej tabuľky.

Kritéria hodnotenia PHRSR

P. č.	Skupina kritérií / kritérium	Váha kritéria	Rozsah bodového hodnotenia	Poznámka
1.	Obsah dokumentu	neurčené	0-4	–
2.	Väzby dokumentu na iné strategické dokumenty na miestnej, regionálnej a národnej úrovni	neurčené	0-4	–
3.	Súlad navrhovanej stratégie s potenciálom územia/zdrojmi	neurčené	0-4	–
4.	Postupy hodnotenia a monitorovania	neurčené	0-4	–
5.	Zrozumiteľnosť dokumentu	neurčené	0-4	–
6.	Iné		0-4	–
	Spolu			

Pracovná skupina by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili prípadné zmeny.

Výstupom hodnotenia je hodnotiaca správa za príslušný kalendárny rok, ktorá zhodnotí pokrok k dosiahnutiu stanovených cieľov. Plán priebežných hodnotení je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Pre každý kalendárny rok, vo väzbe na prípravu rozpočtu a zasadnutie pracovnej skupiny, odporúčame aktualizovať, resp. pripraviť akčný plán, ktorý pre jednotlivé aktivity a projekty podrobne definuje úlohy a postupové kroky potrebné pre ich realizáciu v danom roku.

Podkladom pre monitorovanie a hodnotenie plnenia programového dokumentu sú merateľné ukazovatele, ktoré sú priradené každej aktivite / projektu v programovej časti.

Okrem uvedeného monitorovania a hodnotenia vypracúva obec Správu o plnení PHRSR v zmysle požiadaviek samosprávneho kraja (VÚC). Obec túto správu zasiela každoročne do 31. mája príslušnému VÚC v zmysle § 12 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2021 - 2027

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	2022 (po ukonč. I. etapy)	- podľa rozhodnutia obce / vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	–	- v prípade zmenených skutočností
Tematické hodnotenie časti PHRSR	2021	- téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci rok - kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		- pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov - pri návrhu na revíziu programového dokumentu
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti		- na základe rozhodnutia starostu, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Z procesu monitorovania a hodnotenia je potrebné vyhotoviť záznam a monitorovaciu správu. Rovnako sa vyhotovuje správa aj z verejného prerokovania programového dokumentu a z prerokovania jeho aktualizácie – podľa vzoru v tabuľke.

Vzor záznamu z verejného prerokovania

Zápis o prerokovaní

Termín pripomienkovania: ……...

Pripomienka č. 1

Text pripomienky: do programovej časti doplniť:

……..

Pripomienka sa týka časti dokumentu: programová časť

Zaslal: OZ

Zdôvodnenie:

Vyjadrenie samosprávneho orgánu: pripomienky akceptujeme

Zdôvodnenie samosprávneho orgánu:

.....

Počet pripomienok: celkový počet: ... akceptované: ...

Zápis spracoval: dňa:

Aktualizácia programového dokumentu

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce má charakter otvoreného dokumentu, ktorý sa mení a dopĺňa podľa potreby. Skutočnosti zistené pri monitorovaní budú slúžiť pre uskutočnenie revízie aktuálnosti stratégie, čo môže viesť k jej prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj katalóg projektov – úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Plánované projekty a aktivity možno považovať za splnené, ak boli realizované v opísanom rozsahu a v stanovenom čase, ktoré sú ekvivalentom ukazovateľov úspešnosti projektu.

Po uplynutí plánovacieho horizontu, programového obdobia alebo v prípade zmien príslušnej legislatívy sa odporúča vypracovanie nového programového dokumentu. Potrebu rozsiahlejšej aktualizácie môže vyvolať i závažnejšia zmena vonkajších podmienok. Podľa aktuálnych výziev by sa mala preveriť kompatibilita navrhovaných opatrení, aktivít a projektov s možnosťami ich financovania a tomu prispôsobiť výber nových projektov.

5.4 Riziká implementácie a ich prevencia

Riziká implementácie

Viaceré z rizík, uvádzaných v kap. 2.6 Analýza problémov, možných rizík, výziev, sa týka implementácie stratégie a navrhovaných opatrení, projektov a aktivít. Vo všeobecnosti ide hlavne o nasledovné riziká:

- chyby projektovej dokumentácie
- problémy pri verejnom obstarávaní
- nedostatok finančných zdrojov, nezískanie NFP, dotácie
- nezáujem obyvateľov (potenciálnych užívateľov)

Riziká realizácie konkrétnych projektov a aktivít sú podrobne pre každý projekt uvedené v programovej časti, v rámci formulárov pre prípravu projektov a aktivít.

Prevencia rizík, opatrenia na zníženie rizík

Prevenciou rizík je kvalitná príprava projektov, ako aj uskutočňovanie monitorovania a hodnotenie napĺňania programového dokumentu. Využívaním tejto spätnej väzby je možné už v zárodku identifikovať prípadné riziká, resp. problémy a navrhnúť konkrétne a účinné opatrenia na ich zmiernenie, resp. prevenciu.

5.5 Komunikačná stratégia

Komunikácia a prezentácia programu rozvoja

Program rozvoja je dôležitým komunikačným nástrojom i nástrojom marketingovej komunikácie. Obec vhodnou prezentáciou stratégie môže získať väčšiu dôveryhodnosť aj u potenciálnych investorov, ktorí sa pri svojich lokalizačných rozhodnutiach orientujú podľa stability rozvojovej politiky a tiež podľa ponuky konkrétnych investičných príležitostí obsiahnutých v rozvojových dokumentoch obcí.

Ďalšou cieľovou skupinou sú obyvatelia obce. Na túto cieľovú skupinu sa komunikačné aktivity orientovali počas spracovania dokumentu. Komunikácia s verejnosťou by mala pokračovať aj naďalej – jednak priamym zapojením a tiež zverejňovaním každoročných hodnotiacich správ o plnení programu a aktuálnych akčných plánov na najbližšie obdobie.

Hlavným komunikačným kanálom je internetová stránka obce (www.obecmad.sk), ktorá funguje v dvoch jazykových mutáciách. Doplnkovo sa na tento účel využíva miestny rozhlas a informačná tabuľa. V menších obciach je významná je aj úloha neformálnej

komunikácie poslancov miestnej samosprávy a vedenia obce smerom k občanom pri informovaní o aktuálnych otázkach rozvoja obce.

Komunikácia so samosprávnym krajom

Pre úspešnú realizáciu viacerých navrhnutých projektov je dôležité získanie podpory kompetentných inštitúcií regionálnej úrovne – samosprávneho kraja a/alebo regionálnej rozvojovej agentúry. Vo fáze realizácie a aktualizácie programu rozvoja je žiaduce oboznamovať samosprávny kraj so základnými informáciami o vybraných kľúčových projektoch a aktivitách, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, aby tieto projekty mohli byť zaradené do zásobníka projektov.

Obec samosprávny kraj ďalej povinne informuje o plnení PHRSR, ako je uvedené v predchádzajúcej kapitole.

6. Finančná časť

6.1 Finančné zabezpečenie realizácie

Finančná časť obsahuje návrh finančného zabezpečenia jednotlivých opatrení a aktivít s preferovaným modelom viaczdrojového financovania, s prepojením na programový rozpočet obce.

Mnohé aktivity a opatrenia predstavujú finančne náročné projekty. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu. Pre jednotlivé aktivity a projekty sú predbežne určené nielen náklady, ale aj zdroje financovania.

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, budú v zásade pochádzať z troch hlavných zdrojov:

- verejné zdroje (rozpočet obce, štátny rozpočet)
- súkromné zdroje
- fondy Európskej únie

Verejné zdroje

Ako ukázala analýza rozpočtovej situácie, zdroje obce aj v prípade optimálneho vývoja umožňujú realizovať len menšie investičné akcie. Pre väčšie projekty bude preto nutné získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov, predovšetkým fondov EÚ.

Je samozrejme nutné počítať aj s rizikom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty je možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy rozložené na dlhšie časové úseky z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

V súčasnosti majú obce len minimálne možnosti získania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity. Z hľadiska investičných projektov obcí prichádzajú do úvahy:

- Štátny fond rozvoja bývania - príspevky na výstavbu nájomných bytových domov podľa stanovených kritérií
- Environmentálny fond – príspevky na projekty v oblasti životného prostredia

Isté možnosti pre financovanie menších projektov v oblasti kultúry a športu vyplývajú z výziev vypisovaných samosprávnym krajom.

Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov

investor hľadá primárne ziskovú návratnosť, ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť aj na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Pokiaľ ide o projekty a aktivity obsiahnuté v tomto dokumente, časť z nich počíta s príspevkami zo súkromných zdrojov, prípadne sa budú realizovať v spolupráci s verejným sektorom.

Fondy Európskej únie

Po vstupe SR do Európskej Únie sa obciam a ďalším subjektom otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov EÚ. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Je založená na štyroch štrukturálnych fondoch:

- Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) – financuje infraštruktúru, investície do tvorby pracovných príležitostí, miestne rozvojové projekty a pomoc malým firmám
- Európsky sociálny fond (ESF) – podporuje návrat nezamestnaných a znevýhodnených skupín do pracovného života, financovaním odbornej prípravy a systému podpory ich zamestnávania
- Európsky poľnohospodársky a garančný fond (EAGGF) – finančne podporuje rozvoj vidieka a pomoc farmárom najmä v zaostávajúcich regiónoch
- Finančný nástroj na riadenie rybolovu (FIFG) – pre naše územie nie je relevantný

V programovom období 2021 – 2027 bude pomoc z fondov EÚ čerpaná na základe priorít SR pre politiku súdržnosti - v zmysle Partnerskej dohody 2021 - 2027, prostredníctvom operačných programov. Hlavné prvky modernizovanej politiky súdržnosti po roku 2020 majú byť:

- zameranie na kľúčové investičné priority
- politika súdržnosti pre všetky regióny a individuálnejší prístup k regionálnemu rozvoju
- menej početné, jasnejšie a stručnejšie pravidlá
- silnejšie prepojenie s európskym semestrom na zlepšenie investičného prostredia v Európe

Ďalšie prostriedky budú poskytované na základe plánu obnovy Next Generation EU. Na podporu projektov cezhraničnej spolupráce obcí a ďalších subjektov bude možné využiť programy cezhraničnej spolupráce a programy medziregionálnej spolupráce EÚ (najmä Interreg Central Europe).

Pri definovaní opatrení, aktivít a projektov v tomto programovom dokumente boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

6.2 Finančný plán

Súčasťou indikatívneho finančného plánu je:

- indikatívny rozpočet na roky 2021 – 2027
- finančný rámec plánovaných projektov a aktivít

Schválený indikatívny rozpočet sa zapracuje do programového rozpočtu obce a ďalších záväzných dokumentov, vrátane akčných plánov.

Indikatívny rozpočet - sumarizácia v tis. eur

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prioritná oblasť A - Efektívne investície do základnej infraštruktúry							
Prioritná oblasť B - Udržateľný rozvoj a tvorba zelenej infraštruktúry							
Prioritná oblasť C - Podpora sociálnych služieb, spoločenského života, kultúrnej identity							

Finančný rámec pre realizáciu PHRSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít – Prioritná oblasť A – Efektívne investície do základnej infraštruktúry (v tis. eur)

Označ. opatr.	Označ. projektu, aktivity	Náklady spolu	Verejné zdroje celkom	Národné zdroje celkom	Zdroje EÚ celkom	Súkrom. zdroje	Úver. zdroje	EIB	Iné zdroje
		a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
A.1	A.1.1								
A.2	A.2.1								
A.2	A.2.2								
A.3	A.3.1								
A.3	A.3.2								
A.3	A.3.3								
A.3	A.3.4								
A.4	A.4.1								
A.5	A.5.1								
A.5	A.5.2								
A.6	A.6.1								
A.6	A.6.2								

Finančný rámec pre realizáciu PHRSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít – Prioritná oblasť B – Udržateľný rozvoj a tvorba zelenej infraštruktúry (v tis. eur)

Označ. opatr.	Označ. projektu, aktivity	Náklady spolu	Verejné zdroje celkom	Národné zdroje celkom	Zdroje EÚ celkom	Súkrom. zdroje	Úver. zdroje	EIB	Iné zdroje
		a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
B.1	B.1.1								
B.2	B.2.1								
B.2	B.2.2								
B.3	B.3.1								
B.3	B.3.2								
B.3	B.3.3								
B.4	B.4.1								
B.5	B.5.1								

Finančný rámec pre realizáciu PHRSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít – Prioritná oblasť C – Podpora sociálnych služieb, spoločenského života, kultúrnej identity (v tis. eur)

Označ. opatr.	Označ. projektu, aktivity	Náklady spolu	Verejné zdroje celkom	Národné zdroje celkom	Zdroje EÚ celkom	Súkrom. zdroje	Úver. zdroje	EIB	Iné zdroje
		a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
C.1	C.1.1								
C.2	C.2.1								
C.3	C.3.1								
C.3	C.3.2								

7. Záver

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Mad je strednodobý rozvojový dokument, s plánovacím horizontom do roku 2027, so strategickým výhľadom do roku 2030. Dokument vyjadruje víziu a stratégiu rozvoja obce, ďalej podrobnejšie stanovuje priority, opatrenia a aktivity rozvoja obce. Je výsledkom spolupráce najvýznamnejších aktérov obce s externými expertmi.

Dokument tvorí päť hlavných častí – analytická časť, strategická časť, programová časť, realizačná časť a finančná časť.

Dokument nepodlieha posudzovaniu vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov, nakoľko nevytvára rámec pre projekty alebo činnosti podľa prílohy č. 8 uvedeného zákona a ani nevplýva na územia NATURA 2000.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Mad po jeho prerokovaní schvaľuje obecné zastupiteľstvo, rovnako ako jeho aktualizácie.

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. Definovanie konkrétnych aktivít a projektov v podobe iniciačného akčného plánu je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii.

Údaje o schválení

Dokument	Názov: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Mad na roky 2021 - 2027
Spracovanie	Forma spracovania: s pomocou externých expertov Obdobie spracovania: 12/2020 – 01/2021 Riadiaci tím, pracovné skupiny Externá odborná spolupráca: doc. Ing.arch. Jaroslav Coplák, PhD. Náklady na spracovanie – vlastné zdroje
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy (OZ)
Schválenie	dňa uznesením OZ

8. Prílohy

8.1 Zoznam informačných zdrojov a východiskových dokumentov

Vstupné informácie pre spracovanie analýz

Prieskumy a rozbory pre územný plán obce Mad, 2020

Program rozvoja obce Mad na roky 2014 - 2020

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001. Štatistický úrad SR, 2002

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011. Štatistický úrad SR, 2013

Vlastivedný Slovník obcí na Slovensku - I. diel. Bratislava : Veda, 1976

Metodické podklady

Coplák, J. Miestne strategické plánovanie a jeho väzby s územným plánovaním. Habilitačná práca. - Bratislava : FA STU, 2013.

Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC. Verzia 2.0. Bratislava : MDVRR, 2015.

Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, 2020

Príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Enterplan, 2002.

Smetanka, M. – Pašmik, I. Príručka pre miestne samosprávy. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí.

Zoznam koncepčných dokumentov

Energetická politika Trnavského samosprávneho kraja

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na území Trnavského samosprávneho kraja 2015 - 2020

Koncepcia územného rozvoja Slovenska

Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030

Národné priority implementácie Agendy 2030

Partnerská dohoda 2021 - 2027

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2016 – 2020

Regionálna integrovaná územná stratégia Trnavského kraja na roky 2014 - 2020 a Integrovaná územná stratégia udržateľného mestského rozvoja mestskej funkčnej oblasti krajského mesta Trnava na roky 2014 - 2020

Stratégia rozvoja infraštruktúry kultúry, kultúrnych inštitúcií a kultúrnych aktivít na území Trnavského samosprávneho kraja

Stratégia rozvoja priemyslu na území Trnavského samosprávneho kraja

Stratégia rozvoja sociálnych služieb vo väzbe na územie TTSK

Stratégia rozvoja školstva a vzdelávania na území TTSK

Stratégia rozvoja vidieka na území Trnavského samosprávneho kraja

Územný plán regiónu Trnavského samosprávneho kraja

Vízia a stratégia rozvoja SR 2030

8.2 Zoznam použitých skratiek

EAGGF – Európsky poľnohospodársky a garančný fond

ERDF – Európsky fond regionálneho rozvoja

ESF – Európsky sociálny fond

OP – operačný program

PHRSR – program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

RRA – regionálna rozvojová agentúra

ŠFRB – Štátny fond rozvoja bývania

ŠÚ SR – Štatistický úrad SR

TTSK – Trnavský samosprávny kraj

ÚPN – Územný plán

ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny